

To ni pot k mirnemu sožitju

Na prvem zasedanju novo izvoljenega deželnega zbora je padlo tudi nekaj izjav o vprašanju šolstva na dvojezičnem ozemlju. V bistvu nič kaj takega, kar ne bi bili že večkrat slišali ali brali.

Razen socialističnega glasila »Die Neue Zeit« nihče ni posebej komentiral teh izjav. Čeprav ni jasno, ali je ta komentar samo izraz dokaj zmedenih naziranj glavnega urednika tega lista ali pa predstavlja novo, revidirano stališče vodstva koroških socialistov, je treba ugotoviti, da izhaja pisec iz nelogičnih, nedemokratskih in zato tudi nesocialističnih osnov.

V gonji nacionalističnih krogov proti obstoječim dvojezičnim šolam je stala zadnja leta tudi socialistična stranka na stališču, da dosedanja zakonita rešitev šolskega vprašanja najbolje odgovarja specifičnim narodnostnim razmeram na Koroškem in da manjšinskih vprašanj pri nas ni mogoče reševati po večinskem načelu. Zato toliko bolj osupne, da se prav s te strani pojavi predlog plebiscita, ki naj v končnem efektu z mehaničnim preglasovanjem narodnostno zavednega dela manjšine čim bolj okrne izvedbo manjšinskih zaščitnih določil člena 7 državne pogodbe.

Ne glede na to, da tudi manjšinski teoretični plebiscita ne priznavajo kot primerne načina za reševanje narodnostnih vprašanj, bi v koroških razmerah pomenil pod videzom formalne demokracije samo novo krivico. Če so podpisne akcije in takoimenovana »pravica staršev« neprimeren in neizvedljiv način za reševanje šolskega vprašanja in če tudi ljudsko štetje z vsemi pomanjkljivostmi, kakor je bilo izvedeno leta 1951, ne more biti demokratska podlaga za to svrhu — vse to pa izrecno priznava in dokazuje tudi »Die Neue Zeit« — tedaj je vsaj nelogično, da se zavzema za »svobodno in tajno glasovanje« kot »najbolj pravično rešitev, ki izključuje vsako vplivanje na prizadeto prebivalstvo«. Kako to v praksi izgleda, vidi celo slepec ob vsakokratnih svobodnih in tajnih volitvah, ko je prebivalstvo izpostavljeno najrazličnejšim vplivom dostikrat do skrajne mere nerese, demagoške, lažnive in nedemokratske propagande. Prav zadnje volitve so lahko za socialiste tozadevno zelo poučne. Kako bi to šele izgledalo, če bi se reakcionarna propaganda lahko neovirano izživljala v nacionalistični gonji in netenju šovinističnih strasti in kakšne posledice bi to imelo, si lahko vsakdo živo predstavlja, kdor ima še količkaj razsodnosti. Pomirjenju, dobremu sožitju in demokratskemu razvoju bi prineslo samo nepopravljivo škodo.

Kdor pozna zgodovino in ve, pod kakšnimi pogoji je živelo naše ljudstvo na Koroškem v preteklosti, kdor ve, da mu niti cesarska država niti prva republika nista dali osnovnih pogojev za gospodarski, kulturni in narodnostni razvoj, da je bilo brez sleherne zaščite desetletja izpostavljeno načrtnemu pritisku in raznarodovanju, ki se je v času nacizma stopnjevalo do fizičnega uničevanja, kdor si ne zapira oči pred tem, da so ostanki te preteklosti tudi danes še na delu, se bo težko izognil sumu, da s svojim navidez in samo formalno demokratskim predlogom za reševanje šolskega vprašanja potom glasovanja dejansko — hote ali nehote — opravlja delo tistih, ki tudi danes niso pripravljani dati našemu človeku možnosti enakopravnega življenja. Če pa je uvodnik v Neue Zeit rezultat tajnih medstrankarskih mešetarjenj za večji ali manjši vpliv v vladnem aparatu, o katerih namiguje predstavnik ljudske stranke Gruber, ki da so se nanašala tudi na dvojezično ozemlje, je njegova moralna in demokratska oporečnost še bolj očitna. Pravice našega ljudstva, ki mu jih zagotavlja državna pogodba, v demokratski državi vsekakor ne smejo biti drobiž za poravnavanje medstrankarskih računov.

Obstoječe dvojezično šolstvo so najvišji državni in deželni predstavniki prikazovali na mednarodnih konferencah kot vzorno rešitev. Z demokracijo in moralno bi bilo nezdržljivo, če bi se izkazalo, da je bil to samo pesek v oči svetovni javnosti

Titov obisk v SZ — važen prispevek k pomirjenju v svetu

Hkrati ko je predsednik Tito s svojim spremstvom nastopil pot na uradni obisk v Sovjetski zvezi, je bilo objavljeno sporočilo, da je odstopil sovjetski zunanji minister Molotov in da je bil na njegovo mesto imenovan Šepilov. Svetovna javnost je ta korak takoj pravilno komentirala in kot vzrok navedla dejstvo, da je Molotov spadal med glavne sodelavce Stalina pri zloglasnih ukrepih proti Jugoslaviji. Zato se že lani nihče ni čudil, ko

sovjetskih državnikov na obisku v Jugoslaviji ni spremljal Molotov, marveč Šepilov, v zapadnem tisku pa soglasno zastopajo mnenje, da so zdaj Molotova žrtvovali Titu na ljubo.

Potovanje predsednika Tita se je že na poti skozi Romunijo spremenilo v manifestacijo med romunskim in jugoslovanskimi narodi, ko je ljudstvo na slavnostno okrašenih postajah navdušeno pozdravljalo jugoslovanske voditelje. Tudi na

sovjetskem ozemlju so se manifestativni sprejemi stopnjevali od postaje do postaje in dosegli višek ob prihodu v Moskvo, kjer so se zbrale nepregledne množice prebivalcev sovjetske prestolnice. Splošno prevladuje mnenje, da takega sprejema še ni doživel v Moskvi noben drugi državnik, saj računajo, da se je pozdrava udeležilo najmanj milijon ljudi.

Na kijeviski postaji v Moskvi so predsednika Tita sprejeli številni najvišji voditelji Sovjetske zveze in tuji diplomatski zastopniki, predsednik prezidija Vrhovnega sovjeta Vorošilov pa mu je spregovoril pristrčno dobrodoščilo. Tako v njegovem nagovoru kot tudi v pozdravnih besedah Tita je bilo v prvi vrsti poudarjeno prijateljstvo med narodi Jugoslavije in Sovjetske zveze kakor tudi prepričanje, da bo potekal obisk predsednika Tita v SZ v znamenju poglobitve medsebojnega sodelovanja in hkrati pomirjenja na svetu in nadaljnega razvoja mednarodnega delavskega gibanja.

Tudi na svečanem kosilu v Kremlju sta Vorošilov in Tito naglasila pomen razvoja in poglobitve medsebojnih stikov, ki da »so bili šele pred letom dni znova ustvarjeni, kljub temu pa je že danes mogoče reči, da je bilo to prijateljstvo obnovljeno za vedno«. Poudarjeno je bilo, da uspehi, ki bodo doseženi na tem področju, ne bodo koristili samo narodom Jugoslavije in Sovjetske zveze, marveč tudi stvari miru na svetu in mednarodnemu sporazumevanju sploh.

Predsednik Tito bo s svojim spremstvom ostal v Sovjetski zvezi do 23. junija in si bo med tem časom ogledal razna mesta, razstave, industrijske obrate in druge znamenitosti, prav tako pa so predvideni uradni razgovori med jugoslovanskimi in sovjetskimi voditelji.

Titovemu obisku pripisuje vsa svetovna javnost velik pomen in prevladuje splošno prepričanje, da si je Jugoslavija pod Titovim vodstvom ustvarila pomemben in zavidljiv položaj v svetovni politiki. To je tudi glavna vsebina komentarjev svetovnega tiska, kjer nazivajo Tita »glasnika mirnega sodelovanja med narodi in državami«.

Wedenig ponovno izvoljen za deželnega glavarja

Za sejo koroškega deželnega zbora dne 1. junija, na kateri je bila na dnevnem redu izvolitev nove vlade z deželnim glavarjem na čelu, je vladalo izredno veliko zanimanje. Publika je napolnila prostor za poslušalce ter nedvomno pričakovala, da bo doživela senzacijo. Toda, senzacije ni bilo in volitev je potekala brez vsakih motenj. Socialist Ferdinand Wedenig je bil spet izvoljen za deželnega glavarja.

Za enajsto uro napovedana seja se je točno za eno uro zavlekla, ker so se frakcije še posvetovali. Predvsem je šlo za odločitev OVP-mandatarjev ali naj z odstopnostjo skušajo preprečiti možnost volitve. Ker pa je FPO sprejela drugačen sklep, jim ni kazalo drugače, kakor da tudi oni zasedejo svoje prostore v zbornici. Poslanci deželnega zbora: 18 SPO, 12 OVP, 5 FPO in 1 KPO so polnoštevilno zasedli svoje sedeže, ki jim jih tudi ni bilo potrebno iskati, ker so skoraj vsi bili tudi v prejšnji legislativni periodi na teh mestih.

Za prvega predsednika deželnega zbora

je bil spet izvoljen Sereinigg, za drugega Ritscher — OVP in za tretjega Tillian — SPO.

Po zaprisegi poslancev, ki jo je s primernim nagovorom izvedel predsednik deželnega zbora Sereinigg, so pričeli z volitvami deželnega glavarja. Oddanih je bilo vseh 36 listkov, med temi 19 glasov za Wedeniga, 4 glasovi za dr. Knausa, 1 glas za Huberja (oba FPO), 12 listkov pa je bilo praznih. Očividno je, da so prazne listke oddali OVP-poslanci.

Na ta način je bil Ferdinand Wedenig ponovno izvoljen za deželnega glavarja, kar je zbornica in publika odobravalna z velikim zadovoljstvom. Svečan akt je bil, ko je predsednik deželnega zbora Sereinigg deželnega glavarja zaprisegel in je Wedenig vidno ganjen nad ponovnim zupanjem ponavljal besedilo zaprisege. Namestnika deželnega glavarja ostaneta Krassnig in Ferlitsch.

V svoji vladni izjavi se je deželni glavar Wedenig zahvalil za izkazano mu za-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Posarje se vrača k Nemčiji

V razgovorih med francoskim ministrom predsednikom Molletom in zahodnonemškim kanclerjem Adenauerjem v Luksemburgu, katerim sta prisostvovala tudi zunanja ministra obeh držav Pineau in Brentano, je prišlo minuli ponedeljek do sporazuma glede dokončne rešitve posarskega vprašanja. Zedinili so se, da bo Posarje politično priključeno k Zahodni Nemčiji do 1. januarja 1957, gospodarska vključitev tega področja pa bo sledila po prehodni dobi štirih let.

Doslej najbolj sporna vprašanja — izkoriščanje premoga v Warndtu, kanalizacija Mosele, Alzaški prekop in zamenjava francoske valute — so rešili na ta način, da bo Francija še pet let izkoriščala premog v Warndtu, tri premogokope na tem področju za 20 let ter v tem času nakopala 66 milijonov ton premoga. Razen tega se je Zahodna Nemčija obvezala, da bo dobavila v prihodnjih 20 letih Franciji 24 milijonov ton premoga kot odškodnino za francoske investicije. S tem bo dobila Francija v prihodnjih 20 letih skupno 90 milijonov ton premoga, kar odgovarja količini, ki jo je med razgovori vedno terjala. Zahodna Nemčija je pristala tudi na francosko zahtevo po kanalizaciji reke Mosel, kar bo zahtevalo okrog 550 milijonov D-mark. Zato pa se je Francija odrekla nadaljnji gradnji Alzaškega prekopa. Glede zamenjave francoske valute po gospodarski vključitvi Posarja v Zahodno

in če bi po soglasni ratifikaciji državne pogodbe prevladale tendence pačenja in zanikanja obveznih določil člena 7 v zaščito pravic narodnostnih manjšin. Na koroškem dvojezičnem ozemlju bo mogoče ustvariti znosno in mirno sožitje ter enakopravne pogoje za življenje in razvoj obeh narodov samo z enakomerno razdelitvijo dolžnosti in pravic. Na področju šolstva je to lahko samo dosledno izvedena obvezna dvojezična šola za vse prebivalstvo, ki živi na tem ozemlju.

Nemčijo leta 1960 se bosta sporazumeli francoska in zahodnonemška narodna banka.

Razen ratifikacije z obeh strani je za odobritev sporazuma potreben še pristavek ZDA in Velike Britanije, v nekaterih vprašanih dogovorov pa tudi soglasje z Luksemburško in Belgijo. Francosko-nemški sporazum je bil sklenjen s sodelovanjem in pristankom posarske vlade.

Po italijanskih volitvah

Po nedavnih volitvah v Italiji so bili pokopani številni načrti posameznih strank, posebno pa načrti krščanskih demokratov, kateri so zlasti v občinskem merilu pričakovali bistven porast glasov in s tem možnost za samovoljno postavljanje občinskih odborov. Izid volitev je namreč pokazal, da bo pri sestavi novih občinskih zastopstev treba upoštevati tudi še druge stranke tako na desni kot na levi. To velja zlasti za večje občine, v katerih so ostali krščanski demokrati s svojimi sredinskimi strankami v manjšini in se bodo morali nasloniti ali na eno ali na drugo stran, če bodo hoteli upoštevati demokratsko izraženo voljo volivcev.

V tem smislu je voditelj socialistov Nenni že takoj po objavi volilnih rezultatov izrazil pripravljenost za sodelovanje. Toda nacionalni svet Demokratske stranke je odklonil sleherno sodelovanje tako s socialistično levico kot tudi z monarhifašistično desnico. Krajevna vodstva stranke so dobila navodilo, da smejo sestavljati odbore le iz zastopnikov vladnih strank, pri tem pa so zamolčali, da se socialni demokrati, ki so prav tako v vladni koaliciji, zavzemajo za sodelovanje z Nennijevimi socialisti.

Trenutni razvoj kaže, da zaradi nedemokratskega preziranja volje ljudstva s strani krščanskih demokratov v mnogih obci-

nah ne bo mogoče sestaviti ustreznih odborov in bodo za ta primer namesto izvoljenih županov imenovani vladni komisariji.

Vatikan nasprotuje italijanskemu obisku v Moskvi

Predsednik italijanske vlade se je posvetoval s člani vlade glede sovjetske ponudbe o obisku v Sovjetski zvezi. Vabilo Sovjetske zveze doslej še ni bilo formalno izrečeno, pač pa je sovjetski veleposlanik v Rimu Bogomolov sporočil Segniju in Martinu, da bi sovjetska vlada povabila italijanskega državnika v Moskvo, če bi prej v to privolila. Predsednik vlade Segni se je ugodno izrazil o možnostih, da bi prišlo do obiska v Moskvi.

Medtem pa je vatikansko državno tajništvo obvestilo Segnija, da papež Pij XII. ne smatra za primerno, »da bi predstavniki dežele, v kateri se nahaja središče Katoliške cerkve,« potovali v Moskvo. Vatikan se s tem obiskom ne strinja tudi zato, ker bi italijanska vlada morala potem povabiti tudi Bulganina in Hruščeva v Italijo.

Zaradi odkrite intervencije Vatikana je prišlo v rimskih političnih krogih do ostrih debat, ki so napravile hudo negativno vtis.

Naš obisk pri Ljudski tehniki Jugoslavije

Ljudska tehnika Jugoslavije — družbeno organizacija, ki zajema stotisoče za tehnični napredek zainteresiranih ljudi — praznuje v teh dneh desetletnico svojega obstoja. Ob tej priložnosti je povabila dvanajstčlansko delegacijo Slovenske kmečke zveze in Zveze slovenskih zadržev na sedemdnevno študijsko potovanje po razsežnem področju od središča Slovenije preko hrvatske prestolnice, skozi Slavonijo in Vojvodino do jugoslovanske metropole Beograda.

V kratkem poročilu ni mogoče zajeti in opisati obilice nepozabnih in mnogostanskih vtisov o vsem tem, kar smo imeli udeleženci ekskurzije priložnost videti, spoznati in doživeti na tem poučnem potovanju. Zato bomo bralce zaenkrat samo v glavnih potezah seznanili s potekom potovanja, podrobnejši opis dolge poti in krajev, ki smo jih videli, ter življenja prebivalstva, ki smo ga imeli priložnost opazovati pri delu in oddihu, pa bomo skušali posredovati bolj podrobno v naslednjih številkah našega lista.

Od prestopa državne meje na Ljubelju pa do povratka so bili naši zadrževniki in funkcionarji kmečke zveze gostje Ljudske tehnike. S strani najvišjih predstavnikov te organizacije v Sloveniji, na Hrvaškem in v Srbiji je bila naša delegacija pod vodstvom predsednika Zveze slovenskih organizacij vsepovsod deležna vsega tistega gostoljubja, ki že od nekdaj odlikuje vse jugoslovanske narode. Kamorkoli smo prišli, kjerkoli smo se ustavili, smo se ob pristrnem sprejemu počutili kot med najbližjimi sorodniki, kot svojci med svojimi.

V Ljubljani in Zagrebu, v Osijeku in Novem Sadu ter končno v Beogradu smo se v razgovorih s predstavniki Ljudske tehnike seznanili z delom organizacije, ki si je pred desetimi leti zadrževala nalogo, da

prenese čim več znanja z najrazličnejših področij moderne tehnike na čim širše plasti delovnih ljudi. Že v času narodno-osvobodilne borbe, ko so se jugoslovanski narodi postavili takorekoč goloroki v bran proti do zob oboroženim in zmehaniziranim okupatorjem, je pri ljudeh dozorevalo spoznanje, da je tehnična izobrazba čim širših slojev ena izmed podlag za razvoj sodobnega gospodarskega in kulturnega življenja. Ko je Jugoslavija kmalu po vojni ubrala pot preobrazbe iz gospodarsko in kulturno zaostale agrarne države v državo industrijske izgradnje in s tem splošnega napredka, iz dneva v dan bolj narašča potreba po tehnično usposobljenih ljudeh. V tem razvoju odigrava Ljudska tehnika poleg obstoječega strokovnega šolstva s svojo izobraževalno dejavnostjo zelo pomembno vlogo. S svojimi povsej državi razpredenimi organizacijami širi tehnično znanje s pomočjo strokovnih klubov, tečajev, predavanj, tiska in filmov ter omogoča na ta način spoznavanje tehnike in pridobivanje tehničnega znanja tudi od strokovno-šolskih centrov oddaljenemu prebivalstvu in mu s tem pomaga uvajati moderne tehnične pridobitve na njegove domove, polja in gospodarstva, kar se že vidno odraža v naraščanju življenjske ravni in v razmahu kulture tudi v tistih, od upravnih središč in prometnih zvez odmaknjenih predelih, ki sta jima stara miselnost in izkoriščevalski družbeni red v pretekli dobi zapirala možnost gospodarskega, kulturnega in socialnega napredka. Na slavnostni seji Ljudske tehnike Slovenije konec minulega tedna je bilo poudarjeno, da so organizacije Ljudske tehnike v zadnjih nekaj letih izvežbale nad 20 000 šoferjev, 5500 radioamaterjev, 5800 foto- in kinoamaterjev,

nad 2000 kajakašev in jadralcev, kar pa je samo majhen del tega, kar so opravile organizacije Ljudske tehnike s svojim mnogostanskim tehničnim izobraževalnim delom med delovnimi ljudmi ne samo v industrijskih središčih, marveč zlasti tudi v kmečkih predelih in vaseh.

Poleg seznanjanja z delom Ljudske tehnike so nam njeni predstavniki omogočili tudi ogled tovarn, delavnic, šolskih in drugih kulturnih ustanov, pokazali so nam moderni, farmerski način gospodarjenja na ogromnem kmetijskem posestvu Belje v Baranji ter življenje na vasi, ki se gospodarsko razvija in kulturno bogati na zadružni podlagi. V Bački pa smo se na lastne oči tudi lahko prepričali o vzorni rešitvi manjšinskega vprašanja, o širokogrudnosti in doslednosti socialistične družbene ureditve, ki se ne zadovoljuje s papirnati zagotavljanjem enakopravnosti vseh narodnosti in narodnostnih manjšin, marveč tozadevna ustavna določila tudi dejansko uresničuje in jih na vseh življenjskih področjih brez slehernega pridržka omogoča in izvaja.

Na vsej zanimivi in poučni, a zaradi velikih razdalj vsekakor tudi naporni in utrudljivi poti nam je bil spremljevalec od Ljudske tehnike iz Ljubljane, tov. Stanič, zanesljiv vodnik skozi pokrajine, ki smo jih prepotovali in ustrežljiv tolmač vseh pomembnejših zanimivosti, ki smo jih srečavali na vsej dolgi vožnji. Najmanj smo ga obremenili še s tolmačenjem v družbi z jezikovno nam sorodnimi hrvaškimi in srbskimi ljudmi, s katerimi smo brez večjih težav kmalu našli skupno govorico — za nas dokaz več, kako smešna in nevzdržna je tendenciozna teorija tistih nestrpnih pri nas, ki skušajo našemu ljudstvu vsiliti vindišarski in janičarski pečat.

Avstrijska trgovinska komisija v Afganistanu

Pred nedavnim se je mudila v Kabulu, glavnem mestu Afganistana, avstrijska trgovinska komisija z namenom, da bi pojačala trgovinski promet med obema državama. Avstrijski gospodarski krogi so zainteresirani, da bi ustanovili v Afganistanu gradbeno družbo in družbo za dobavo motornih vozil in prodajo tekstilnega blaga.

Afganistan je bogata kraljevina v Prednji Aziji. Posamezni vrhovi gora presegajo 5000 do 7000 metrov. V globoko vsekanih

dolinah je razvito kmetijstvo, kjer uspeva predvsem bombaž, sladkorni trs in sadje. Vlogo za te kulture preskrbijo predvsem z umetnim namakanjem. V gorah in višjih planotah gojijo živino nomadske pasme. Prebivalstvo pripada iranski jezikovni skupini in šteje 12 milijonov duš. Kakor so cenili leta 1941, šteje glavno mesto Kabul 154 000 prebivalcev. Afganistan je vmesna država med rusko posestjo v Aziji in Indijo. Suverenost pa so Afganičani dosegli šele leta 1921.

Trbiž — mali Sangaj za Avstrijce

Vsako sredo in soboto so vlaki, ki peljejo iz Beljaka preko avstrijsko-italijanske meje v Trbiž, napolnjeni do zadnjega kotička. — Ne le iz ziljske doline in bližnje okolice Beljaka, prav tako iz vseh predelov Koroške in tudi iz oddaljenih krajev Avstrije se teden za tednom pelje v Trbiž na stotine, na tisoče ljudi. Vsi z enim samim dejansko zelo dvomljivim namenom, da bi po »smešno nizkih cenah« kupili to in ono, kar se jim doma zdi »tako zelo drago«. Pri tem jih niti ne izučijo ponovne izkušnje, ko se pri »poceni« kupljenih stvareh v neprimerno kratkem času izkaže, da gre pri tem dejansko za blago zelo slabe kvalitete.

Pod gornjim naslovom je tržaški list »Gospodarstvo« objavil o Trbižu in tamkajšnjih trgovskih poslih nekaj zanimivih ugotovitev, ki jih v odlomku ponatiskujemo:

Do pred nekaj leti je bil trbiški trg ustanova, s katero se lahko ponaša vsako večje ali manjše središče. Tedaj je bilo precej odvisno od milosti rabeljskega rudnika, saj so se glavne kupčije opravljale ob koncu meseca, ko so tamkajšnji rudarji prejeli plačo. Odkar pa se je po zadnji vojni zopet uredil promet z bližnjo Avstrijo, so se razmere temeljito spremenile. Avstrijci so v vse večjem številu začeli zahajati v Trbiž in v Italijo sploh. In to ne le zaradi južnega sonca in vina, ki je še vedno za polovico cenejši kot v Avstriji, temveč so se navadili, da v Trbižu kupijo še celo vrsto artiklov od cvetic do makaronov, če se to izplača ali ne.

Razume se, da so trgovci in trgovčiči kmalu zavohali konjunkturo in da so bili najbolj oddaljeni (južnjaki) prvi na vrsti... Tako se je trbiški trg razvil v stal-

no ustanovo. Posebno živahen je ob sredah popoldne in sobotah, ko v Avstriji tako nihče ne dela. Če si malo pobliže ogledamo ta »mali Sangaj«, kot mu domačini pravijo, bomo opazili mnogo zanimivega. Blago, ki se tam v treh jezikih (po sklenitvi obmejnega prometa med Italijo in Jugoslavijo se v Trbižu vedno bolj pogosto ustavlja tudi ljudje iz Slovenije — op. ured.) ponuja in prodaja, obsega vse panoge blagovnanstva, od limon preko spominčkov iz muranskega stekla do perzijskih preprog. Čevlji in copate z gumijastim podplatom pa so seveda najbolj iskano blago in se prodajajo na več stojnicah. Nič manj iskani niso galanterijski izdelki, da o sadju in zelenjavi sploh ne govorimo.

Splošno uporabna valuta je avstrijski šilling, v zadnjem času pa tudi dinar, in v tem nekoliko tiči jedro vsega. Trgovci zaslужijo na ta način prvič pri »preračunavanju« cen blaga v šilinge in drugič pri prodaji šilingov za lire. V odstotek zaslужka pa sploh ni mogoče dobiti vpogleda. Razume se, da tvorijo prekupčevalci z valuto posebno vrsto trgovcev. Če si pa ogledamo še rentabilnost teh »podjetij«, pridemo do prav čudovitih zaključkov. Vloga kapitala je minimalna; saj so celo taki, ki v neapeljskih tovarnah kupijo dva zaboja rokavic ali česarkoli že; ko blago prodajo na trgu, se zopet peljejo po drugo. Režijski stroški so komajda omembe vredni... tako lahko s kupci barantajo za ceno in prav to Avstrijce najbolj vleče na trg, saj dosežejo tam dvajset ali več odstotkov popusta, ki pa je seveda že vračunan v ceni. Pod takimi pogoji se kapital teh branjecev hitro veča in kdor je pretekli teden še nosil svojo robo na rami, jo je včeraj že prevažal s staro »Balillo«, danes pa se vozi že z modernim tovornikom...

PO ŠIRNEM SVETU

New York. — Varnostni svet nadaljuje ta teden z razpravami o palestinskem vprašanju. Pet sej Sveta v minulem tednu ni prineslo rešitve, marveč so se pokazale razlike v presoji tega vprašanja med Veliko Britanijo na eni in arabskimi deželami na drugi strani.

Darmstadt. — Zahodnonemška liberalnodemokratska stranka se je zavzela za ravnotežje v stikih Zahodne Nemčije z Vzhodom in Zahodom. V novem strankinem programu, objavljenem ob kongresu liberalnodemokratske stranke hesenske pokrajine, je poudarjeno, da sporazumi z zahodnimi deželami ne smejo pomeniti končnega cilja nemške zunanje politike. Drugi korak bi bilo treba storiti v smeri Vzhoda, da bi upostavili evropski varnostni sistem, ki bi zajel tudi ZDA in Sovjetsko zvezo.

Stockholm. — Kakor poroča časopis »Stockholm Tidningen«, bo generalni sekretar Organizacije združenih narodov 27. junija odpotoval na večtedenski obisk v Sovjetsko zvezo, kjer bo imel razgovore z vodilnimi politiki. Po obisku SZ namerava Hamarskjöld obiskati še Poljsko, Češko, Madžarsko, Romunijo in Belgijo.

Jeruzalem. — Predsednik izraelske vlade in vodja stranke »Mapaj« David Ben Gurion je v svoji poslanici stranki poudaril, da mora Izrael še nadalje večati svoj vojaški potencial, da bi se dežela tako lahko postavila po robu grožnji arabskih dežel. Ben Gurion je poudaril, da se ne more strinjati z morebitnimi koncesijami na račun nedotakljivosti izraelskega ozemlja. Izjavil je, da se mora Izrael izogniti morebitnemu spopadu z arabskimi deželami, ker bi to utegnulo zanetiti svetovni požar.

Rim. — Italijanski predsednik Gronchi bo koncem septembra tega leta obiskal Libanon in Turčijo.

Beograd. — Skupna komisija Zvezne ljudske skupščine in Zveznega izvršnega sveta je pripravila osnutek o delovnih odnosih, ki ga bodo te dni dali v javno razpravo.

Tokio. — Japonski parlament je ratificiral sporazum, s katerim je Japonska prevzela obveznost, da bo Filipinom plačala 800 milijonov dolarjev na račun reparacij za škodo, ki jo je japonska vojska povzročila med drugo svetovno vojno Filipinom. Pričakujejo, da bo tudi filipinski senat kmalu ratificiral sporazum o reparacijah in mirovno pogodbo z Japonsko. Z obojestransko ratifikacijo teh sporazumov bo zaključeno vojno stanje med Filipini in Japonsko, ki je trajalo enajst let.

Damask. — Iz uradnih poročil je razvidno, da je Sirija sklenila, da upostavi redne diplomatske odnose s Tunizijo in Marokom in odpre svoji veleposlaništvu v teh dveh deželah. Uradni sirski predstavnik je izrazil mnenje, da bodo tudi druge arabske dežele kmalu vzpostavile normalne diplomatske odnose s Tunizijo in Marokom.

Atene. — Predsednik grškega parlamenta Rodopulos je načelno sprejel sovjetsko povabilo, naj bi petnajst članov grškega parlamenta letos poleti obiskalo Moskvo.

Adis Abeba. — Etiopsko ministrstvo za zunanje zadeve je sporočilo, da bosta Etiopija in Sovjetska zveza dvignili svoja poslanstva na stopnjo ambasade.

Kiel. — Zahodnonemška zveza pomorščakov je sprejela bivšega nacističnega admirala Ericha Räderja za častnega člana. Pred kratkim so Räderja zaradi boleznih izpustili iz zapore za vojne zločince. Obsojen je bil za vojne zločine v drugi svetovni vojni.

Pjongjang. — Po poročilih kitajske časopisne agencije je severnokorejski minister za zunanje zadeve objavil deklaracijo, v kateri obžaluje, ker so zahodne države odklonile predlog za sklicanje nove konference o Koreji, na kateri naj bi razpravljali o združitvi Koreje. Deklaracija zaključuje, da bo Severna Koreja še nadalje vztrajala pri zahtevi po umiku vseh tujih čet in združitvi države.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Razstava rentgenskih aparatov

Koncem preteklega meseca je bila v Ljubljani razstava rentgenskih aparatov. Razstava je bila na gospodarskem razstavišču. Poleg domačih podjetij so tu razstavljala tudi številna tuja podjetja iz šestih držav. Namen razstave je bil, seznaniti jugoslovanske radiologe s pridobitvami in pripomočki, ki jih je industrija doslej že izdelala. Opaziti je bilo, da se tudi jugoslovanska industrija za modernizacijo medicine uspešno uveljavlja.

Izvoz naravnih svilenih vlaken iz Jugoslavije

Podjetje »Makoteks« iz Skoplja je izvozilo pred kratkim v Italijo znatno količino vlaken naravne svile. Jugoslovanska dobava tega blaga Italiji naj bi dosegla vrednost 100 000 dolarjev. Proizvodnja naravne svile znaša danes v Jugoslaviji povprečno 325 ton.

Popuščanje izvoza nemških avtomobilov

V aprilu je delež izvoza na proizvodnji nemških avtomobilov nazadovljal za 9,1 %. V prvih štirih mesecih znaša nazadovanje 3 % v primeri z istim razdobjem lanskega leta. Delež izvoza je padel na 44,8 % vse nemške avtomobilске proizvodnje. Pri vsem tem so izvozili Nemci v štirih prvih mesecih še vedno okoli 26 000 avtomobilov več kakor lanske leto.

Avtomobilska proizvodnja je v prvih štirih mesecih tega leta narastla za 27 % v primeri z lasko v istem razdobju in dosegla 357 808 vozil; od tega 304 863 osebnih avtomobilov. V samem mesecu aprilu je proizvodnja avtomobilov v primerjavi z mesecem marcem nazadovlala za 2,3 % in dosegla 69 680 vozil. Ravnatelj podjetja Volkswagen je izjavil, da ne more tovarna poceniti svojih vozil. V zadnjih letih so prodali v ZDA 35 000 vozil tipa Volkswagen.

Celovec je doživel svoj „kulturni skandal“

Če je javnost več let z deljenimi občutki pričakovala dan, ko bo končno padel zastor, ki je skrivnostno zakrival vzhodno in zapadno steno velike hale celovške železniške postaje, potem so zadnje nedeljo prišli na svoj račun tudi največji skeptiki. Kajti »umetnina«, ki so se jo drznili prisoditi široki javnosti, prekaša tudi najdrzejša pričakovanja in postavlja v senco vsa dosedanja pojmovanja o »moderni umetnosti«. Na tem tudi ne more ničesar spremeniti dejstvo, da se je ob odkritju fresk rektor umetnostne akademije na Dunaju postavil na stran slikarja Hokeja. Treba je pač upoštevati, da postajno poslopje ni bilo zgrajeno le za omejen krog profesorjev in umetnostnih izvedencev, marveč v prvi vrsti za vse deset- in stotisoče potnikov, ki pa za take vrste umetnosti v najboljšem slučaju čutijo le pomilovanje, še bolj pogosto pa odkrito ogorčenje. Zadnje velja posebno za slučaj, če se taka umetnost izvaja na javnem mestu in za javna sredstva. Da pa je železniška postaja tako javno mesto in da je zgrajena z javnimi sredstvi, verjetno nihče ne bo skušal zanikati.

Razumljivo, da je celovška postaja od nedelje naprej prizorišče najživahnejšega razpravljanja in vsestranskih komentarjev. Prav tako pa je tudi razumljivo, da je med nešeteti, ki prihajajo v veliko halo namenoma ali slučajno, najti zelo redko take, ki skušajo vsaj delno razumeti smisel in upravičenost poslikanih sten. Pretežna večina brez razlike na stan, spol ali starost pa daje izraza svojim občutkom na načine, ki nikakor niso laskavi za

umetnika, še manj pa za tiste, ki so odgovorni za naročilo.

Nočemo razmotrivati o umetnostni kvaliteti Hokejevih fresk na celovški postaji, ker so ali se vsaj smatrajo za to bolj poklicane drugi. Vsekakor pa je treba ugotoviti eno: taka umetnost z ljudstvom nima prav nobene povezave, zaradi česar se sedanja oprema velike hale ne more smatrati kot »dopinos k razvoju umetnosti«, marveč le kot neodgovorno izzivanje najširših plasti ljudstva.

Da je temu res tako, zgovorno pričajo besede, s katerimi dajejo številni obiskovalci izraza svojemu mnenju. Pri tem pa nikakor ne mislimo samo izjav preprostih in z moderno umetnostjo manj seznanjenih ljudi s podeželja, marveč še mnogo bolj zastopnike najrazličnejših inteligentnih

poklicev, katerim se gotovo ne more odrekati vsaj povprečno razumevanje za umetnost in nje razvoj. Zato pa so njihove besede toliko bolj porazne za vse tiste, ki so Celovec osrečili s to res edinstveno slikarijo. Le zelo redko so namreč zadržane izjave tistih, ki pravijo, da spada tak proizvod slikarske umetnosti kvečjemu v kako slikarsko razstavo, nikakor pa ne na kraj, kakršen je železniška postaja. Toliko bolj pogoste pa so zato ostre in najostreje kritike, naperjene ne toliko proti slikarju samemu kot pa proti tistim, ki so od vsega početka morali vedeti, kaj nastaja za skrivnostnimi zastori (javno se seveda ni upal delati, ker bi tako svojega dela gotovo ne dokončal) in so kljub temu dopustili in celo iz javnih sredstev financirali »zmazanijo, ki iznekezjuje celotno

postajno poslopje!«. Neredke so med ljudmi tudi zahteve po takojšnji odstranitvi neprimernih fresk in klicanje vseh merodajnih na odgovornost, kajti »mi plačujemo davke in si ne pustimo dopasti, da bi naše denarje razmetavali za stvari, ki spadajo v norišnico«. Nedvomno pa je mnogo resnice v besedah enega izmed kritičnih gledalcev, ki je dejal: »Za take skandalozne stvari imajo stotisoče šilingov, potniki pa se moramo pogostokrat voziti v vagonih, v katerih niti pred dežjem ne najdemo zavetja.«

Takih in še hujših opazk je slišati še in še in si je ljudstvo edino v tem, da so predmetne slike na tem mestu popolnoma zgrešene in neprimerne. Zlasti velja to z ozirom na tujski promet in bi celovška po-

Slovenska prosvetna zveza
Celovec, Gasometergasse 10

Razpis

Slovenska prosvetna zveza razpisuje za študijsko leto 1956/57 štipendije za koroške slovenske visokošolce in srednješolce.

Prošnje z opisom došedanjega študija in prepisom zadnjega spričevala je treba poslati na gornji naslov najkasneje do 31. julija 1956. Prošnje morajo ponoviti tudi dosedanja štipendisti.

Celovec, dne 6. junija 1956.

Odbor SPZ.

Svetovna mreža informacij

Poročilo Organizacije za prosveto, znanost in kulturo OZN je objavilo, da izhaja dnevno 225 milijonov izvodov listov, da obstaja 257 milijonov radijskih aparatov in 44 milijonov televizijskih aparatov. Prav tako je nad 130 tisoč stalnih in potujočih kinematografov. V poročilu ugotavljajo, da se je v zadnjih petih letih predvsem povečalo število radijskih aparatov, ki je prekoračilo naklado dnevnih listov. Medtem ko se je naklada dnevnih listov v zadnjih petih letih povečala za 14 odstotkov, je število radijskih aparatov naraslo za 41 odstotkov. Ta odstotek je v obeh primerih največji v gospodarsko ne-

razvitih državah. Stalno raste tudi število televizijskih aparatov in se je njih število v zadnjih petih letih potrojilo.

V poročilu navajajo, da evropsko prebivalstvo kupuje 38 odstotkov naklade dnevnih listov v svetu, prebivalstvo ZDA 24 %, medtem ko na prebivalstvo Afrike, Azije in Južne Amerike odpade samo 24 % naklade dnevnih listov. Dnevne liste največ kupujejo Angleži, kjer pride na tisoč prebivalcev 609 izvodov, nato pa Švedi, Luxemburžani, Islandci, Avstralci in Japonci. Zelo se je povečalo branje listov in tiska v tistih državah, ki so zadnje čase vodile velike kampanje proti nepismenosti, kakor na primer Brazilija, Indija Indonezija in afriške države.

Največje število dnevnikov in tednikov izhaja v ZDA (11.200) in v Sovjetski zvezi (7800). ZDA imajo polovico vseh radijskih aparatov na svetu, Evropa 30 %, Afrika, Azija in Južna Amerika pa skupno 11 %. V ZDA pride na tisoč prebivalcev 794 radijskih aparatov. V zadnjih petih letih pa je zabeležen največji porast radijskih aparatov v državah Latinske Amerike, Kitajske in Afrike. Televizija je upostavljena v 26 državah Evrope in Amerike, 8 držav pa jo uvaja. ZDA imajo 80 % televizijskih aparatov na svetu, za njimi pride Anglija, nato Kanada in Sovjetska zveza.

Združene države Amerike so tudi največji proizvajalec umetniških filmov, sledita jim Japonska in Indija. Francija, Sovjetska zveza, Anglija in ZDA so na prvem mestu v proizvodnji dokumentarnih filmov. Najbolj pa obiskujejo kinematografe Angleži, kjer gre vsaka oseba povprečno 25 krat na leto v kino. V pogledu vzgojnih filmov je na prvem mestu Kitajska, ki ima 1200 potujočih kinematografov. V Sovjetski zvezi pa vzgojne filme prikazujejo v televiziji.

staja prav gotovo mnogo bolj dostojno in uspešno vabila domače in tuje goste, če bi stene velike hale krasile slike naravnih lepote, kakršnih v naši deželi res ne manjka. Upati je, da bodo na merodajnih mestih upoštevali voljo ljudstva, kakor so jo upoštevali v dunajski Operi, kjer so morali sliko istega slikarja zakriti pred pogledi ogorčenega občinstva.

KULTURNE DROBTINE

Petletnica založbe „Kmečka knjiga“

Založba »Kmečka knjiga«, katere petletnico obstoja so praznovali pretekli petek, je bila ustanovljena z osnovno nalogo, da izdaja strokovno, poljudnoznanstveno in leposlovno literaturo ter periodične publikacije, ki ustrezajo potrebam vasi in prispevajo k povečanju kmetijske proizvodnje. Založba izdaja tudi revije »Naša vas«, »Sadjarstvo, vinarstvo, vrtnarstvo«, »Socialistično kmetijstvo« in »Zbornik fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo«. Založba se je s svojim dosežanim delom precej utrdila na podeželju, tako da ni skoraj nobene vasi v Sloveniji, pa tudi pri nas na Koroškem, kjer ne bi poznali vsaj nekatere teh publikacij.

Slovenski grafiki so razstavljali na Dunaju

V okviru letošnje pomladanske razstave dunajskega društva upodablajočih umetnikov so razstavili nekaj svojih del tudi slovenski grafiki Riko Debenjak, Božidar Jakac, Tone Kralj, Miha Maleš, France Mihelič in Marij Pregelj. To je bila hkrati prva povojna razstava slovenskih grafikov na Dunaju in je njen uspeh vsekakor zadovoljiv.

Ker je bilo število razstavljenih del slovenskih umetnikov omejeno na 30 listov, je vsak izmed šestih sodelujočih razstavil le 5 del, med katerimi je bilo največ lesorezov, nekaj med njimi tudi barvnih, razen tega pa litografije, linorezi, jedkanice itd. Čeprav torej zbirka ni mogla v celoti predstavljati vsega današnjega grafičnega ustvarjanja pri Slovencih, pa je vsekakor pokazala značilen prerez trenutnega stanja v slovenski grafiki.

Kako so Dunajčani sprejeli prikaz slovenske umetnosti, je najbolj razvidno iz pisanja dunajskega tiska, kateri je šestim

slovenskim grafikom posvetil razmeroma obširne ocene. Kdor pozna dunajski lokalpatriotizem, tisti bo potrdil, da je ocena razstavljenih slovenske grafike nedvomno zelo pohvalna, če je v nekem dunajskem listu med drugim rečeno, da je v okviru pomladanske razstave prikazana »tudi posebna razstava jugoslovanske grafike, ki je kvalitetno neprimerno boljša od pomladanske razstave Dunajčanov«. Prav tako je zelo zgovorna tudi ugotovitev, da »je razstavo obogatila ločena zbirka jugoslovanske grafike«, katere predstavniki »so prav pomembni ljudje, ki mnogo znajo«, ali pa, da kažejo Jugoslovani »oblikovno dobre, z znanjem izdelane liste« in da »se je spet pokazalo, kako so Slovani nadarjeni za umetnost«.

Ze iz teh besed je videti, da so bili slovenski grafiki ob svojem prvem povojnem nastopu na Dunaju sprejeti z velikim priznanjem in je želeli, da se bodo čim prej predstavili v še večjem številu.

pinó zmožnih, nadarjenih in napredno usmerjenih pisateljev, ki so nastopili s samostojnim literarnim glasilom, namreč dunajskim odnosno pozneje Ljubljanskim Zvonom (dunajski Zvon je izhajal v letih 1870 ter 1876 do 1880, Ljubljanski Zvon pa od 1881 do 1941) in s tem prenesli vodilno vlogo literarne umetnosti iz Celovca na Dunaj oziroma v Ljubljano. Celovcu je ostalo le še vodstvo poljudnega slovestva, in to z Mohorjevo družbo in z Besednikom.

V 80-tih letih so štajerski in koroški rodoljubi z ustanovitvijo novega celovškega leposlovnega glasila *Kres* (1881—1886) skušali obnoviti nekdanjo literarno razgibanost v obmejni Koroški. Hoteli so nadaljevati s celovško literarno tradicijo iz 50- in 60-tih let. Niso uvideli, da Celovec zdaj ni bil več primeren za vodstvo, ki je prešlo v roke mladih in s tem v Ljubljano, kjer so istočasno s Kresom leta 1881 osnovali svoj lastni literarni list, glasilo slovenske liberalno usmerjene mladine, Ljubljanski Zvon, ki je kot dedič Stritarjevega Zvona postal vodilna centralna slovenska leposlovna revija. Celovski Kres, leposlovnoznanstven list, je bil konservativno usmerjen, programsko pa dedič Bčele in Glasnika. Da je Kres že po šestih letih obstoja moral prenehati, Ljubljanski Zvon pa je še dolga leta uspešno izhajal, je razumljivo, če upoštevamo poleg navedenega še to, da so okoli Zvona bili zbrani vsi najboljši slovenski evropsko usmerjeni literati, Kres pa so vodili stari obmejni, literarno neizobraženi rodoljubi, kot Trste-

njak, Pajk, Krek in Sket. Med Kresovimi sodelavci najdemo literate, kakršne je Zvon kot premalo kvalitetne izvrigel. Med Zvonovci in Kresovci je vladala zaradi različnih nazorov, delno pa tudi zaradi konkurence že od vseh početkov neka napetost, ki je dosegla svoj višek leta 1882 ob izidu Pajkove kritike Gregorčičevih Poezij in je privedla do odkritega boja. Kres je začel hirati, leposlovje je postajalo z vsakim letnikom revnejše, leta 1886 se je spremenil v znanstven list, nakar je tudi utihnil.

Kot leposlovni list je Kres, ki je zaostajal za tekočimi kulturnimi dogodki in realistično smerjo v literaturi, za obče-slovensko slovestvo brez pomena. Leposlovni prispevki Kodra, Sketa, Pajkove, Funtka, Cimpermana in drugih so nekvalitetni, sentimentalno poučno slovestvo z epigonskim pesništvo daleč ne dosega Zvonovega leposlovja, kjer imena Levec, Tavčar, Kresnik in drugi jamčijo za kvaliteto vsebine. Kot slovensko koroško glasilo pa je Kres precejšnjega pomena. Prvič zato, ker je kot slovensko čtivo, ki je bilo za narodno ogroženo Koroško nujno potrebno, vršil narodno vzgojno delo. In drugič, ker je kot zadnji koroški literarni list, čeprav z manjšim uspehom kot njegovi predhodniki, zaključil bogato koroško literarno tradicijo. Celih 60 let posledaj na Koroškem ni izšlo drugih glasil razen političnih časnikov Mira in Koroškega Slovenca.

(Se nadaljuje)

Marija Janežič:

Doprinos koroških Slovencev k občeslovenski književnosti in kulturi

(Iz gradiva za seminarsko nalogo)

Jurčiču, Erjavcu, Celestinu in drugim sledijo v naslednjih desetletjih Kersnik, Detela, Stritar, Finžgar, Meško, Cankar, Pregelj in dolga vrsta drugih slovenskih pesnikov in pisateljev. Poleg teh so pridno sodelovali, posebno pri koledarjih, tudi Korošci sami, kot na primer Matija Majar, Blaž Hermeter, Francišek Rup, Simon Janežič, Janez Scheinigg itd.

Družba je uspešno delovala v Celovcu do leta 1919, ko se je umaknila v Prevalje in se leta 1927 preselila v Celje, ker ji po plebiscitu v novi Avstriji ni bilo več obstanka. Pod nacističnim nasiljem je mnogo pretrpela, toda po letu 1945 je zopet služila slovenski stvari in slovenskemu ljudstvu. V Celovcu pa se je leta 1947 porodila nova Mohorjeva družba, ki je pretrgala vezi s celjsko Mohorjevo družbo; začela je hoditi svojo lastno, ločeno pot. Medtem ko si je Mohorjeva družba v Celju vedno prizadevala, da povezuje vse za-mejske Slovence z matičnim narodom in da izpolni svoje dolžnosti kot pravi in edini dedič celovške Mohorjeve družbe, ustanovljene leta 1851, je nova celovška družba zavzela svojo, popolnoma drugačno smer.

Tako sta Einspieler in Janežič ustvarila v letih, ko je bil Celovec slovensko kulturno

središče, vzorno knjižno organizacijo, ki je rasla in uspevala ter pošiljala na desetisoče slovenskih knjig med naše ljudstvo, ki je iz njih črpalo moč, se vzgajalo in vzljubilo svoj materni jezik. Zato je Mohorjeva družba velikega pomena za izobrazbo vsega slovenskega naroda. Neprecenljivo pa je delo, ki ga je Mohorjeva družba kot uspešen narodno-obramben organ izvršila zlasti v obmejnih predelih.

Zadnji podatki jasno pričajo, da pripada v 50- in 60-tih letih 19. stoletja vodstvo slovenskega kulturnega življenja res Celovcu, kamor je polno upanja zrla vsa slovenska izobražena mladina. To zadnje dokazuje dopis s Štajerskega v Bčeli 1852, kjer se glasi: *Storite gori v Celovcu, kar koli zmorete, da nam slovensčina ne zamrje. Celovec je naša nada, naše upanje*. Čeprav koroška zemlja ni rodila velikih pesnikov in pisateljev, razen Prežihovega Voranca, zavzema ravno ona najidealnejše poglavje v slovenski kulturni zgodovini s svojim Janežičem, Einspielerjem in drugimi požrtvovalnimi rodoljubi.

Z Janežičevo smrtjo je slovestveno življenje v Celovcu za nekaj časa prenehalo. Janežič je med svojimi mladimi sodelavci vzgojil sku-

Nekaj vrstic v spomin Jožetu Podlesniku

V bolnišnici v Celovcu je pred nedavnim umrl Jože Podlesnik iz Skofič. Pokojnega 52-letnega Pepija so položili na pokopališču v Trnji vesi k trajnemu počitku. Siromaku, kot je bil vse življenje, ni bilo dano, da bi njegove telesne ostanke prepeljali v domači kraj. Tiho so ga izročili materi zemlji precej oddaljeno od domače vasi, katere okolici in ljudem je iz prirojene notranje nujnosti po svojih zmognostih, ki jih žal ni mogel popolnoma razviti, pisal pesmice in povestice.

Pokojni Pepej je izšel iz izrazito narodno zavedne Bidrihove družine v Skofičah. Življenjska pot mu ni bila z rožicami postлана, hodil je težko pot trpina s Cankarjevega Klanca doma. V življenjski

Po naši zemlji

borbi se ni mogel prav znajti, ker je hodil pot idealista in sanjača, kar je našlo pri ljudeh bolj malo razumevanja, kakor je bila često tudi usoda velikih umetnikov. Nosil je v sebi klice pesnika in pisatelja, talente, ki jih pa brez pomoči in podpore šolske izobrazbe ni mogel tako razviti, kakor je čutil v globini svojega bistva.

Idealist in sanjač je koval verze in drobne povestice. Od rane mladosti je rad prebiral knjige in se navduševal za lep-slovje. Na tem področju je poskusil tudi sam ter nosijo njegovi utrinki značaj ljudske poezije, domače realne originalnosti, so sveži, resni in šegavi. Naš list je priobčil na mladinski strani nekaj njegovih prispevkov, pevovodja Kernjak pa je tudi uglasbil eno izmed njegovih pesmi.

Življenjska pot, ki je vse drugačna kakor predstave bujne domišljije, ga je prekmalu utrudila. Sam se je prebijal skozi težave, dokler ni podlegel zavratni bolezni. Neporočen v svoji bolezni tudi ni imel potrebne in skrbne postrežbe. Iskal je pomoči v bolnišnici, toda ure so mu bile štete. Hodil je skozi življenje pot siromakov, v uteho so mu bile le njegove pesmi in povestice, s katerimi je hotel postreči tudi sorojakom.

V skromni gomili na pokopališču v Trnji vesi je pokojni Jože Podlesnik našel svoj mir, ki mu ga svet ni mogel dati. Ohranili ga bomo v trajnem lepem spomenu.

Pričetek poletne sezone v hotelu „Korotan“

Minulo soboto zvečer je bilo v hotelu »Korotan« v Sekiri živahno življenje in vrvenje, ki je trajalo vse do poznih jutranjih ur. Na povabilo vodstva hotela, ki je ta večer priredilo uvodno prireditev v letošnjo poletno sezono, je prihitelo iz domače okolice in iz Celovca ter tudi še iz bolj oddaljenih krajev toliko gostov, da niso dobili vsi prostora ter jih je zaradi tega mnogo odšlo.

Številni gostje so zasedli gostinske prostore v hotelu in prostore v baru. Moderna in komfortna oprema prostorov vzbuja kljub temu občutek prijetne domačnosti. Bar pa je opremljen še z novo ventilacijsko napravo, ki odlično zrači in donša vedno nov prtok svežega zraka.

Nobeno čudo, da je bila med publiko na mah ustvarjena prijetna družabnost, k čemur je pripomogla solidna postrežba s

V koroških loviščih je mnogo divjadi

Pred nedavnim je bilo v Beljaku 6. okrajno zasedanje lovcev. Okrajni lovski mojster Pinter je podal nekaj zanimivih števil o stanju divjadi v koroških loviščih. V letih 1945 in 1946 se je poznalo še močno zredčenje divjačine. Od tega časa pa se je stanje bistveno spremenilo. Ugotavljal je, da je danes stanje jelenjadi in srnjadi najvišje, ki so ga zaznamovali v zadnjih sto letih. Minulo leto so samo v beljaškem lovskem okraju odstrelili 175 jelenov. Močno je naraslo tudi število srnjadi in gamsov. Prav v istem okraju so načrtno in ob upoštevanju vseh lovskih pravil, ki imajo namen, da negujejo in usmerjajo ohranitev divjadnih vrst na ustrezajoči višini, v minulem letu odstrelili 870 srnjakov in 138 gamsov. Pra-

Pri nas je postala že navada, da nas vsako leto pomladanski dnevi izzbijajo na izlet na sončni jug. Tudi letos nam je SPD Borovlje posredovalo takšno z nepozabnimi lepimi doživljaji izpolnjeno potovanje.

Nestrpno smo čakali na dan odhoda in tisti dan je že na vsegodaj zaživel v Borovljah, kjer smo se zbirali. Ob štirih smo se že odpeljali skozi Rož in Ziljo v Trbiž. Na meji so nas avstrijski in italijanski obmejni organi hitro in korektno odpravili in že smo zdrveli po ozki Kanalski dolini, dokler se ni pokrajina razširila v rodovito ravnino. Kmalu smo se ustavili v Vidmu, kjer smo si nekoliko ogledali prikupno mestece. Nato smo se ustavili v Sredipolju. V tem kraju je velik spomenik

padlim v prvi svetovni vojni. Med padlimi vojaki je bilo veliko število slovenskih sinov.

Tudi tukaj se nismo dolgo zadržali ter smo hiteli dalje proti Jadranskemu morju. Nekateri izmed naših izletnikov so morje šele prvič videli. Prišli smo v Trst, kjer smo čas izkoristili, da smo si ogledali čimveč zanimivosti pristaniškega mesta.

Bistrica v Rožu

Pred nedavnim so na javni seji občinskega odbora sklenili, da bodo popravili pot od Sveč. V ta namen bodo prispevali iz občinskih sredstev vsoto 10 000 šilingov. Za pot od Bistrice do Spodnje Bistrice pa so predvideli znesek 8000 šilingov.

V Svečah je umrl 81-letni kmet Jožef Lederwasch. Pokojni je bil soustanovitelj sveške požarne brambe. Lepo število žalnih gostov je preminulega kmeta spremilo na njegovi zadnji poti.

Št. Jakob v Rožu

Zadnje nedeljo smo spremili k zadnjemu počitku Franca Razingerja iz Št. Petra in se poslovili spet od enega tistih članov naše narodne družine, ki so mnogo svojih sil posvetili borbi za ohranitev slovenskega življa na Koroškem.

Kot sin ugledne Gvažarjeve družine se je v mladosti izučil za krojača in ostal

kvalitetnimi vini in okusnimi izdelki kuharske umetnosti. In še več, ko je zaigrala odlična godba, so se pari nenehno vrteli v sproščenem plesu, samo da je bil prostor skoraj pretesen. Samo enkrat je ugasnila luč, toda le za kratke trenutke in spet je posvetila. Morda pa je kdo samo nalašč iz prešernosti zatemnil prostore. Vmes pa je publiko navduševala solistka z lepimi pevskimi vložki in tako je trajalo veselje, kakor že omenjeno, skoraj do belega dne.

Prvi letošnji družabni večer v hotelu »Korotan« je dokaz, da je gostišče, ki se je že lani uveljavilo, s krepkim korakom stopilo tudi v novo sezono. Mnogo gostov je že spraševalo, kdaj bo prispela godbena kapela iz Ljubljane in pričakovana solistka, ansambl, ki bo v novi sezoni tudi posredoval prijetne ure v tem letovišču ob Vrbskem jezeru.

vijo tudi, da v minuli zimi, čeprav je trajala posebno dolgo, divjačina ni poginila v prevelikem številu.

Planinski orel je v Avstriji zaščiten, zato se je število orlov zadnja leta tudi na Koroškem precej dvignilo. Vsako leto jih priraste 10 do 15, tako da jih danes ugotavljajo že nad 50. Orli gnezdijo predvsem v Visokih Turah, v masivu Dobrača in Karavankah. Za letos so sklenili, da bodo 10 orlov odstrelili, ker povzroča visoko število teh ptic preveč škode za mlado divjačino. Za lov na orle določeni lovci morajo imeti posebno dovoljenje ter se morajo ravnati po posebnih predpisih. Lani je bilo za odstrel dovoljenih sedem orlov, vendar lovcem ni uspelo ustreliti niti enega.

SPD Borovlje na izletu na Jadranu

Popoldne pa smo že krenili preko Kopra v Portorož, kjer smo prenočevali v hotelu Palace. V naše spalnice smo se vračali šele pozno ponoči, toda okrepljeni z odlično postrežbo smo drugi dan sveži in spočiti spet zasedli avtobus in se odpeljali v Pulj. V mestu so nas zanimale stare zgodovinske znamenitosti kraja.

Nato pa smo po prelestni pokrajini potovali preko Lovrana v Opatijo, Reko, in na Sušak, kjer smo spet prenočili. Zvečer smo imeli odlično zabavo z godbo in pari so se zavrteli v veselem plesu. Spet je nastala že pozna noč, preden smo prišli k počitku.

Naslednji dan smo občudovali bajne lepote svetovno znane Postojnske jame, nato pa smo se ustavili še v središču Slovenije, v Ljubljani, od koder smo potem krenili v svoj domači kraj.

V tem kratkem opisu seve nikakor niso izčrpani silni vtisi, ki smo jih na potovanju doživeli. Vsi različni lepi kraji, ki smo jih obiskali, so bili v našem listu že ob drugih izletih obširneje opisani. Ta naš izlet smo na kratko opisali zaradi tega, ker je bil za nas nepozaben in izreden dogodek in ne moremo preko tega, da bi našega navdušenja ne izrazili tudi drugim. Vsi pa imamo skoraj neizčrpno snov, da pripovedujemo svojcem in znancem o vsem, sar smo videli in doživeli.

svojemu poklicu zvest, dokler mu ni zdravstveno stanje otežkočilo in končno popolnoma onemogočilo nadaljnje delo. Poleg tega pa je marsikatero uro posvetil tudi narodnemu delu in je bil med marljivimi sodelavci posebno v prosvetnem društvu. Po plebiscitu leta 1920 je z mnogimi drugimi odšel v Jugoslavijo, kjer pa ni ostal dolgo, marveč se je kmalu spet vrnil domov in se ponovno vključil v vrste tistih, ki jim je bila slovenska stvar vedno pri srcu. Dolga leta je bil tudi zelo aktiven v naši Slovenski požarni brambi, kjer je do njenega nasilnega razpusta zavzemal mesto podnačelnika. Tudi po zadnji vojni smo ga vedno srečavali na naših kulturnih prireditvah in je bil pripravljen pomagati povsod, kjer mu je le bilo mogoče.

Vse te vrline je globoko vsadil tudi v srca svojih otrok, ki jih je vzgojil v zavestne in poštene člane človeške družbe ter zavedne in požrtvovalne ude naše narodne družine. Zato tudi ni nič čudnega, če so vsi brez izjeme nadvse sposobni prosvetaši, ki bodo nedvomno nadaljevali delo svojega očeta.

Star dobrih šestdeset let je Franc Razingger začel bolehati, dokler končno ni podlegel. V nedeljo pa smo se od njega poslovili v lepem številu in tako še enkrat pokazali, da nam je bil vedno dober prijatelj in zvest tovariš, ki ga hočemo ohraniti v lepem spomenu. Žalujočim svojcem pa velja naše nedeljeno sožalje.

Potoki so povzročili precejšnjo škodo

Močno deževje je minuli teden povzročilo precejšnjo škodo. Predvsem v spodnjem delu Koroške so številni potoki stopili čez bregove in opustošili mnogo cest, poti, rušili mostove in poplavlili travnike, njive in sadne vrtove. Mnogokje pa je voda vdrla tudi v kletne prostore.

V grebinski okolici sta se razlila dva potoka čez obrežje. V Grebinju samem je voda pokrila trg celo do 60 cm visoko, v okolici pa je naplavila na travnike ogromno gramoza. V bližini gostilne Bierbaumer je zemeljski plaz premaknil del ceste, da je bil promet nekaj časa blokiran.

Hudo je voda divjala v okolici Železne Kaple. Čez obrežje je stopil lepenski potok ter razdejal cesto. Tudi na tej cesti je zemeljski plaz na dveh krajih premaknil cesto. Voda je razdrla Miklavčev most v Lepeni in leseni Carinthia-most. Voda je zahtevala skoraj tudi človeško žrtev, ko je 64-letni rentnik Jožef Slanoutz padel pri Carinthia-mostu v potok. Srečo je imel, da je njegov padec zapazil Alojz Horvat, ki stanuje v bližini ter ga je potegnil iz vode.

Tudi libuški potok v pliberški okolici je

Obvestilo staršem

Letošnja počitniška kolonija

Starši, ki želijo poslati letos svoje otroke od 7. do 13. leta starosti na letovanje v Jugoslavijo, jih morajo prijaviti najkasneje do 30. junija 1956. V prijavi je treba navesti sledeče podatke:

1. Ime, poklic in naslov staršev,
2. ime otroka in njegove rojstne podatke,
3. če je otrok že kdaj bil v koloniji in kolikokrat.

Pogoj za sprejem otroka je, če je družina naročena na list »Slovenski vestnik« ali če izstavi priporočilo domače Slovensko prosvetno društvo ali zadruga. Režijski prispevek bo letos znašal 100 šilingov.

Starše, katerih otroci bodo sprejeti za letovanje, bomo obvestili po končanem prijavnem roku pismeno. Hkrati bomo sporočili, kdaj bodo odšli na letovanje in do kdaj morajo poslati zahtevane dokumente, kakor slike, zdravniška spričevala ter tudi režijski prispevek.

S prijavnimi pohitite in jih pošljite pravočasno na naslov:

Počitniška kolonija

»Slovenski vestnik«

Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10.

Prijavite gojence v Dijaški dom Slovenske prosvetne zveze

Šolsko leto 1955/56 gre h koncu in že so bili postavljeni roki za prijavo novih dijakov k sprejemnim izpitom na srednjih šolah.

Z vpisom dijaka v mestno šolo pa se pojavi tudi vprašanje, kje bo dijak stanoval, da bo imel vso oskrbo in kjer se bo lahko učil. Vendar danes tudi to vprašanje ni več nerešljivo, ker svojega fanta lahko prijavite za sprejem v Dijaški dom Slovenske prosvetne zveze, ki bo v novem šolskem letu 1956/57 dobro poskrbela za svoje gojence.

Dijake za sprejem v Dijaški dom prijavite že sedaj pri Slovenski prosvetni zvezi v Celovcu, Gasometergasse 10/I.

Kotmara ves

Minuli teden smo imeli v našem kraju dve svatovščini, o katerih na kratko poročamo tudi v našem listu. V četrtek sta sklenila zvezo za življenje Karolina Eschenauer iz Otmanj in Ferdo Springer, naš priznani pleskar in slikar. Veselo domače poročno slavlje je bilo v gostilni pri Ilnu. — V nedeljo pa smo imeli spet drugo poroko. Pri tej je bil kot ženin Erwin Schneider, priden delavec, doma pri Perkovniku v Šmarjeti, nevesta pa Serafina Trabuk iz Judenburga na Štajerskem. Novoporočenima paroma srčno čestitamol

Pred nedavnim je obiskala smrt p. d. Matajdllove v Stranjah in pobrala šele 10-letnega sinčka Feliksa. Fant je bil dalje časa bolehen in njegovo mlado telesce je boleznit tako zgodaj podleglo. Pogreb je bil minuli četrtek. Žalostnim staršem velja naše sožalje!

stopil čez bregove in poplavlil kulture. Pot in del travnika pri Simonovem mlinu je poplavlil šmarješki potok.

Cesta iz Borovelj v smeri proti Selam je bila prav tako močno poškodovana. Na nekem kraju v dolžini kakih 41 metrov je voda popolnoma razdejala cesto, tako da je začasno avtobusni promet omogočen samo do Zgornjih Bajtiš.

Ogromna škoda zaradi poplav je nastala v Labotski dolini ter so morale biti vse požarne brambe in orožništvo v pripravljenoosti.

Na srečo se je vreme spet ustalilo, da se je voda lahko odtekla.

KOLENDAR

Petek, 8. junij: Medard

Sobota, 9. junij: Primož

Nedelja, 10. junij: Margareta

Ponedeljek, 11. junij: Barnaba

Sreda, 13. junij: Anton

Četrtek, 14. junij: Bazilij

Torek, 12. junij: Janez

Ali že veste, da...

... je Planica visokogorska dolina v Julijskih Alpah, kjer je leta 1934 zgradil inž. Bloudek znamenito smučarsko skakalnico? Na tej skakalnici je postavil Birger Ruud (Norveška) prvi svetovni rekord v skakanju na smučeh — 92 metrov, zadnjega pa Fritz Tschannen (Švica) — 120 metrov. Od Jugoslovancev sta dosegla najdaljše skoke v Planici Janez Polda in Rudi Finžgar 114 m.

... Plitvička jezera zelo privabljajo tujce? Nahajajo se v Liki na Hrvaškem. Vseh skupaj je 18 na raznih višinah (638 do 504 metrov) ter pada voda iz enega v drugega v slapovih. Skupna površina vseh jezer je 19 kvadratnih kilometrov, največja sta Kozjak in Proščansko jezero. Jezera se odlikujejo po izredni lepoti in so razglašena za narodni park; številni obiskovalci iz raznih dežel so navdušeni nad tolikšno naravno lepoto.

... polž ni tak počasnež kakor si to predstavljamo? Polž napravi približno 7 do 8 centimetrov dolgo pot v eni minuti, kar pomeni 420 centimetrov na uro. Poleg tega je odrasel polž tudi zelo močan in poleg svoje hiše lahko vleče še tovor, ki je 200 krat težji kot sam.

... so bili znameniti meči iz Damaska — damaščanke — zato tako odlični, ker so imeli v jeklu, iz katerega so bili narejeni, določeno količino volframa, ki silno dvigne izredne lastnosti plemenitega jekla?

... v našem telesu propade vsako minuto 200 000 rdečih krvnih teles, ki pa jih organizem takoj nadomesti z novimi?

... so najmanjše angleške podmornice dolge komaj 15 metrov? Posadka šteje pet ljudi, oborožitev pa je tako močna, da je mala podmornica lahko silno nevaren nasprotnik.

... da je kitajski zid dolg skoraj 4000 kilometrov? To ustreza približno razdalji od Carigrada do Anglije.

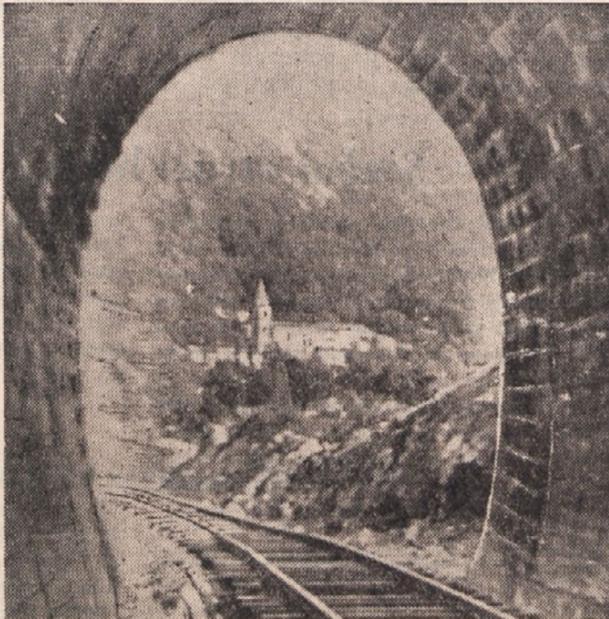
Najdaljši predor sveta

Maja meseca je minilo petdeset let, odkar je bil dograjen najdaljši predor na svetu, in sicer Simplon predor skozi Alpe, ki veže Švico z Italijo. Predor je dolg skoraj 20 kilometrov.

Ako človek približno v sredini predora izstopi pri signalni postaji, ga objame toplota okoli 30 stopinj Celzija. Tropsko toplota je prav tako neprijeten kot je neprijeten vlažni zrak, ki se ovlaži zaradi številnih toplih vrelcev v notranjosti predora. Toplota teh vrelcev dosega včasih do 50 stopinj Celzija. Prav zares občudovanja vredno je delo delavcev pred petdesetimi leti, ko gradnja predorov še ni bila tako tehnizirana kot je dandanes, ko še niso razpolagali z različnimi ventilacijami za dovajanje in odvajanje zraka. Poleg tega so bili delavci v stalni nevarnosti pred vdorom vroče vode, pred posipanjem kamena, ki je bilo v notranjosti močno segreto in je dosegalo temperature do 54 stopinj. O vsem tem potnik, ki potuje z vlakom skozi predor, nima pojma. Le soparna obloga, ki se pojavi na okenških steklih vagona, priča potnikom o tem, da je zunaj vlažen in bolj topel zrak kot pa v notranjosti vagona.

Ugodna toplota in navlažen zrak pa ugodno vplivata na različne živali, ki so se naselile in udomačile v notranjosti predora. Tako je tu ogromno število slepih ščurkov, katerih petje napolnjuje večno temo, prekine ga le bobnenje vlaka, ki pa bliskovito izgine. Poleg ščurkov živi v tune-

lu ogromno število miši, ki so se prav tako udomačile. Hranijo se z različnimi ostanki, ki jih potniki mečejo iz vlaka. Sicer opravljajo miši s tem hvaležno delo, ker bi čiščenje predora stalo ogromne vsote denarja, vendar pa so se že tako močno razmnožile, da ne živijo samo v predoru, ampak »ogrožajo« tudi okolico. Prav zara-

Vlak se izgublja v predoru

di tega je bila švicarska železniška uprava prisiljena, da je za uničevanje miši naročila 90 mačk, ki naj zadržijo preveliko razmnoževanje sivih živalic.

Signalna postaja sredi predora je bila

Atomska eksplozija lahko tudi koristi

V času, ko si svet želi, da bi prenehali s poskusnimi eksplozijami atomskih bomb, je izrekel francoski znanstvenik Camus Rougerone — vsaj na prvi pogled — zelo čudno trditev: Atom lahko uporabimo v zelo koristne namene celo v obliki velikanskih eksplozij.

Rušilni učinek atomske bombe je, kot je znano, zelo velik. Po trditvah francoskega znanstvenika bi bilo mogoče atomske bombe koristno uporabiti, da bi bile ekonomičnejše celo od atomskega reaktorja.

To utemeljuje takole:

Atomsko bombo bi bilo treba aktivirati in jo pustiti, da eksplodira 3500 metrov pod zemljo. Kljub svoji rušilni moči zaradi velike globine ne bi povzročila nobene škode na zemeljski površini. Globoko pod zemljo pa bi nastala velikanska podzemna jama. Toplota, ki bi se razvila ob eksploziji, bi ostala globoko v podzemskem rezervoarju.

svoječas stalno obljudena, vendar pa to sedaj ni več potrebno, ker so signalne naprave avtomatizirane. Razen vlakov, ki dnevno vozijo skozi predor, morajo napraviti pešpot vsak dan tudi nadzorniki proge, ki kontrolirajo tire. Sredi tunela je državna meja, zato progo nadzorujeta vsak dan po dva italijanska in po dva švicarska železničarja, ki hodijo po tri do 4 ure skozi predor.

V teh petdesetih letih obstoja Simplon predora je bil železniški tir že enkrat v celoti izmenjan. Število železniških tračnic znaša 1906.

Kontrolorji tračnic že takoj začutijo, kdaj pripelje vlak v predor. To povzroči nenadni zračni pritisk, ki opozori može s svetilkami na to, da se je treba umakniti. Umaknejo pa se v posebne vdolbine v stenah predora, ki so napravljene na vsakih 50 metrov. Časa za umik imajo dovolj, saj vlak čuti zaradi zračnega pritiska že na 10 kilometrov, preden ga sploh slišijo ali vidijo.

Raca je sestrelila letalo

Pilot nekega avstralskega reaktivnega lovca je letel nad velikim močvirjem severovzhodnega dela države, ko je nenadoma začutil močne tresljaje in takoj začutil, da nekaj ni v redu. Motor je utihnil. Pilot je takoj spoznal resnost položaja in da je edina rešitev v tem, da zasilno pristane. Zaradi tega je pogнал letalo proti močvirju. Reaktivno letalo je drselo po močvirnatih zemlji kilometer daleč, nato pa se je brez večje škode ustavilo na koščku trde zemlje. Pilot je ostal čil in zdrav, nato pa je pregledal motor. Začuden pa je bil, ko je našel v prednji odprtini reaktivnega lovca raco, ki je blokirala turbino in prisilila motor do tega, da se je ustavil.

Dirkalna proga v Le Mansu spet odprta

Kot vemo, so bile po veliki avtomobilski nesreči na lanski avtomobilski dirki »24 ur Le Mansa« prepovedane v Franciji vse avtomobilske dirke, obenem pa so posebne komisije pregledale vse obstoječe dirkalne proge in predložile načrte za njihovo izpopolnitev v skladu s hitrostmi današnjih dirkalnih avtomobilov. Prav tako so začeli z graditvijo novih varnostnih naprav za gledalce, ki bodo prisostvovali bodočim dirkam.

Med prvimi je bila v skladu z novimi varnostnimi predpisi, ki jih je vsebovala uredba o prepovedi dirk, preurejena dirkalna proga v Le Mansu, za kar so porabili 250 milijonov frankov. Ponovno so zgradili širok nevtralni pas, ki deli gledalce od dirkalne proge na najbolj nevar-

nih mestih, kot so dvignjeni ovinki in podobno. Za varnost dirkalcev pa naj bi poleg preurejene dirkalne proge poskrbeli tudi novi predpisi za to dirkalno progo, ki med drugim določajo zmanjšanje števila dirkalcev v posameznih kategorijah. Vzdrž vse dirkalne proge so postavili nove avtomatske naprave za gašenje požarov, na vsakih pet kilometrov pa se bodo med dirko nahajali posebni specialni gasilski avtomobili. Na novo so tudi asfaltirali posamezne odseke dirkalne proge. Zlasti stroge varnostne mere pa so izvedli na mestih, kjer je doslej največkrat prišlo do nesreč. Francoski avtomobilski strokovnjaki so prepričani, da bo nova dirkalna proga v Le Mansu dopuščala brez nevarnosti največje hitrosti, ki jih dosejajo današnji dirkalni avtomobili.

19

Prav tisti, ki so za teleskop največ napravili, zdaj obupujejo nad njim. Morda prav zaradi tega. Se bolj pa zato, ker niso odkrili rešilnega nadaljevanja. Igor je močnejše ko kdajkoli začutil usodno povezanost teleskopcev. »Prepričati jih moram, teže bo ko v Ljubljani — — brez forumov, brez navodil! Zato pa tembolj na dlani: Zakaj brez skrajne nuje splaviti plod, ki še ni donosen?«

Prvi Igorjev sestanek z Dušanom in Štefanom je bil v prehodu med barakama, kjer so nekoč igrali šah. Bili so nervozni in zelo nemirni. Dotlej skrbno čuvana lupina hladnokrvnosti in brezbrčnosti je bila prebita. Ščutil jih je samo pozni mrak, ki ob tej uri že zajame kampo. Dušan in Igor sta se zagrizla vsak v svoje misli, Štefan pa ju je večidel poslušal. Razgovor je bil vse bolj oster in mučen. Dušan je bil trmast v svojem obupu. Dokazoval je, da je nemogoče premagati vsak dan nove in vsak dan težje ovire: »Rov je zasulo, drog se nagiba, travo bodo populili — — kaj se bo zgodilo jutri?«

In takrat je Štefan nenadno vzkliknil: »Madona, kadar ima hudič mlade, nima samo enega!«

Vsi trije so prasnili v smeh. Štefan je to pot še močnejše zagrkal ko po navadi. Potem pa je bil pogovor bolj miren in veder. Prešli so na Črtove in Štefanove zamisli.

Dušan se je trudil, da bi bil strpen in potrpežljiv:

»Pri napadu na patroljo bi lahko počil strel. Lahko bi kak konfident ali strahopetec planil iz barake in alarmiral straže. Lahko bi samo nekdo iz patrolje zavpil in vse bi bilo zgubljeno. — In skok na mitaljezca! To je še teže. Kako boš pred očmi straž izkopal dovolj velik izhod za človeka, ne da bi te kdo videl ali slišal? To je dela za dobro uro. Kopača bi zatolkli v zemljo kakor krta.«

Dušan je spomnil Štefana na primere tveganih akcij iz Ljubljane, ki mu jih je Štefan sam povedal. Bilo je jasno, da tudi italijanskega okupatorja ni mogoče kar brez meje podcenjevati. Nasprotno: včasih so karabinjeri in celo vojaki prekrizali akcije partizanom prav s svojo žilavostjo. Štefan je vse to sam najbolje vedel, rekel pa je, da ne vidi drugega izhoda.

Igor je bil resen in premišljujoč. Vedel je: Štefan in Črt sta kakor Kurcij, ki se je brez premisleka vrgel v prepad, da bi rešil domovino. Toda obenem se je tudi spominjal, kolikokrat so v Ljubljani ostro

grajali vosovce in partizane, ki so brez nujnosti tvegali življenje. In koliko krasnih fantov je pri tem padlo! Človek bi se zjokal nad njimi. »Ni še potrebe po najdrznejših podvigih. So še drugačni izhodi. V tem se Štefan moti.« Po dolgem preudarku pa je končno dejal, da Štefanovi načrti lahko uspejo, da pa so zelo tvegani. Prej je treba poskusiti z lažjimi stvarmi. Da bi pa Štefanu odprl razglede bolj smelih in velikih dejanj, ga je premišljeno, spretno tolažil, samo da bi ga pridobil za svojo zamisel. »Sedaj smo še preslabi; najprej moramo mi ven, nato pa bomo iz partizanov napadli kampo. Saj je gonarski kampo samo šestdeset kilometrov od partizanskih 'kampov'.« — Štefan se je končno s tem zadovoljil.

Druga dne ob istem času so se vnovič sešli. Čas, ko je že legel mrak in še ni bila trda noč, jim je bil pogodu. Ljudje so se že nabili v barake in se odpravili spat, patrolje pa se še niso podile po kampu kakor večje. Kake pol ure so bili še najmanj v očeh množice in konfidentov. Igor se je za nocojšnji sestanek pripravil z majhnimi skicami bodoče poti teleskopa. Vedel je, da bo nocoj padla odločitev. Prav mu je bilo, da so jo včeraj odložili, saj je sam, še bolj pa Dušan pridobil štiriindvajset ur za razmišljanje. Igor je podnevi znova pregledal rov. Nobenega pomisleka ni imel več. Govoril je tudi z Ljubom in Marjanom. Čakali so na odločitev

komiteja; naj bo kakršnakoli, podredili se ji bodo. »Danes se moramo premakniti z mrtve točke,« je sklenil. Brž ko pa so začeli, je Igor videl, da se Dušan ni premaknil niti za las. Tudi z risbami Igor ni uspel. Končno je naslonil papir na steno barake in mu sproti risal meter za meter: podsutje, drog, ovinek, novo smer, sentinelo, uto, koruzo, mesto izpada. Narisal mu je prvotno smer: Bila je kakor puščica, izprožena v koruzo. Zraven pa je napravil skico bodoče smeri, ki bi bila kakor strela, drveča v koruzo.

Pri »strelci« je opuščeni del rova črtkal, tisti del, ki bi ga na novo izkopal, pa je bil debelejši.

Vendar je Dušan kljub vsemu ostal trdovraten:

»Zaradi ovinka bi izgubili orientacijo. Lučke ne bi kopač več videl. Vprašaj kopače, kolikokrat bi bili šli preveč na levo ali na desno, če bi jih ne bila stalno opozarjala lučka v jašku. Brez teodolita ne moremo menjati smeri. Teodolita pa nimamo.«

»Si bomo pa z obeskom na uri pomagali. Magnet je tudi tukaj!«

»Ni zanesljiv,« je ugovarjal Dušan.

»Bomo pa merili.«

»S čim?«

»S papirjem, vrvco in svinčnikom!«

»Ne moreš.«

»Zakaj ne?«

»Napake bodo!«

Pravilna higiena vir zdravja

Higiena v družini je velikanskega pomena, je vir zdravja in pospešuje pravilni in zdrav razvoj otrok ter prinaša srečo in zadovoljstvo v skupno življenje družinskih članov. Seveda pa leži glavna pobuda za čiščenje pri gospodinji, ki mora v prvi vrsti tudi sama biti snažna, čeprav je prav med gospodinjami na žalost najmanj negovanih žena. Ali je temu vzrok naporno gospodinjstvo ali pa mnenje marsikaterih gospodinj, »da je za doma že dobro«? Tako se zanemarja na zunaj, a tudi zdravstveno. Pri negi svojih otrok se mnoge matere točno držijo predpisov moderne higijene, a pri sebi nanjo pozabijo. Prav to pa se z leti pri mnogih hudo maščuje: bolehanje, prehitra izčrpanost in predčasno staranje so glavne posledice tega. Ko se žena tega zave, je po navadi še prepozno. In prav med gospodinjami je največ žena, ki zaradi tega, ker se same zanemarjajo, predčasno ovenejo.

Da ne pride do tega prezgodaj, si mora gospodinja predvsem pravilno razporediti delo, in sicer tako, da ji ostane vsak dan nekaj časa tudi za njeno osebno higieno, počitek po kosilu ipd. Zato je pametneje

zjutraj malo prej vstati, ko je človek svež in spočit, kot pa vstajati pozno in potem tudi delati pozno v noč.

Prva dolžnost gospodinje in sploh žene je, da predvsem ona ravna po higienskih predpisih. Redno kopa, dovolj spanja, redni sprehodi za tiste, ki sicer ne delajo zunaj, mnogo sadja in zelenjave v prehrani — vse to napravi ženo mladostno in prožno. Tako mater pa potrebuje vsaka družina, saj boleha in utrujena mati le

težko ustvarja tisto vzdušje v družini, ki je za družinsko sožitje neobhodno potrebno.

Zato pa mislimo vsak dan tudi na svoj počitek in na to, da se bomo kot zdrave in vedre lahko koristno udejstvovali povsod, kjer je naša pomoč potrebna ter da bomo tudi še v poznejših letih dovolj časa krepke in sposobne skrbeti za družino. Predvsem pa je važno, da si ohranimo s pravilno higieno naše zdravje.

Srečni otroci hitreje rastejo

Zdravniški časopis »Medical Officer« poroča o zanimivih podatkih ankete, ki je zajela več kot 1000 dijakov. Poročilo posebej navaja primer treh dijakov istih let, katerih rast se je znatno razlikovala. Prvi otrok zdravega in veselega značaja se je redno razvijal in v treh letih zrastle za 11 centimetrov. Drugi, mlad in umsko razvit fant, je prvo leto porastle za 2 centimetra. Nato so ga sprejeli v vzgojni zavod, kjer so posvečali enako pozornost njegovemu umskemu, kakor tudi moral-

nemu razvoju. Prišel je hitreje rasti in kmalu dosegel njegove vrstnike. Tretji je živel v morečem strahu pred šolo in svojimi tovariši. Prvih devet mesecev ni zrastle niti za en centimeter. Ko so ga poslali v neko drugo šolo, je začel normalno rasti.

Kombinirana obleka

Ženske smo včasih v zadregi. Zgodi se, da nam postane obleka prekratka, preozka ali sploh premajhna. V takih primerih si bomo pomagale s kombinirano obleko.

Slika 1 prikazuje obleko, ki je visoko zaprta in zapeta z gumbi. Nekaj posebnega na njej so gumbi po zadnji modi in kombinacija dveh raznobarnih blagov. Ob

Lepa obleka bo tudi iz belega platna, če jo boste kombinirale takole: v životek vložite pramen enobarvnega blaga svetlo-modre, marinarsko modre, cinober rdeče ali zelene barve in napravite rob okoli žepka (3). Včasih bo taka kombinacija močno poživela enobarvno obleko. Ali naslednji primer: Obleka, predelana iz starega enobarvnega blaga, je res skromna in preprosta. Izboljšamo jo tako, da jo kombiniramo s pisanim blagom (4). Če bomo seveda izbrale še ustrezno barvo, bo obleka še toliko lepša.

Prav za mlada dekleta bo pa tale obleka še posebno ljubka: Oprijet životek, na ramenih zavezan na volen in dva velika žepa iz pikčastega blaga ter enobarvno, široko nabrano krilo (slika 5). Prav prijetno se bo nosila tudi obleka, ki jo vidite na sliki 6. Taki obleki se ne bo poznalo, da ste imele zanjo premalo blaga, napravila bo vtis, da ste barve hote in namenoma kombinirale. Na enobarvno obleko brez ovratnika in zavihkov na žepih pa za spremembo našijte ovratnik in zavihke iz drugačnega blaga. Morda jo boste potem rajši nosile, ker se vam bo zdela nova, kakor vidite na sliki 7. In še en primer, ki ga vidite na sliki 8, vam bo morda pomagal iz zadrege.

Seveda pa je pri vseh kombinacijah različnih vzorcev in enobarvnega blaga potrebno dosti spretnosti za kombiniranje, ker le pravilno kombinirane barve napravijo vtis harmonije in lepote ter ljubkosti. Ako same nimate toliko smisla za tako delo, se obrnite na svojo prijateljico ali kako drugo svetovalko, ki bo prav gotovo rada postregla s svojim znanjem. Sedaj pa le korajžno na delo!

vratu (zgornji del obleke), spodnji rob in pramen, kjer potekajo gumbi, je iz enega blaga. To je en način. Drugo varianto vidite na sliki 2. Tu je zgornji del obleke, od prs naprej napravljen iz enega blaga, ostali del života in krila pa iz drugega blaga.

Kadar nas premoči dež

»Da me je ravno moral dobiti dež«, se navadno prestrašimo in obupano premislamo na svoj plašč, čevlje, klobuk, obleko itd. Nič obupanja, vse se da popraviti.

S klobukom najprej močno zamahnemo, da ga otresemo najhujšega dežja, nato z mehko krpo, ki dobro vpija vlago, klobuk obrišemo. Potem napolnimo notranjost klobuka z zmečkanim papirjem in ga pustimo, da se posuši. Šele ko je popolnoma suh, ga skrtačimo.

Plašč temeljito otresemo, nato ga obesimo na širok obešalnik. Roke položimo pod ovratnik in reverje tako, da pravilno ležijo, nato gube zapnemo. Na tak način lepše in boljše ohranijo pravo obliko. (Plašče in jopice bi naj vsak dan, kadar jih rabimo, tako obešali). Blato na robu plašča skrtačimo šele, ko je plašč popolnoma suh.

Mokre čevlje natlačimo s časopisnim papirjem, ki vpija vlago, pušča pa tudi dovolj zraka v notranjost čevljev, da se posuše. Nato jih napnemo na kopito. Zelo blatne čevlje lahko z mlačno vodo nahitro

in površno operemo. Moramo pa jih takoj do suhega drgniti, da ne ostanejo vodni madeži. Nato jih posušimo. Mokra usnje kakor tudi gumijaste dežne plašče ne smemo nikoli položiti preblizu štedilnika ali električnega ogrevalnika, ker se od vročine skrčijo. Suhe čevlje dobro namažemo s pasto, šive na podplatih pa lahko namastimo, da postanejo nepropustljivi za naslednji dež. Usnjeni predmeti, kakor kovček, aktovka ipd. zgubijo z vlago svoj sijaj, zato jih lahko čisto tanko namažemo z brezbarvno pasto za čevlje, nato pa spoliramo. Gumijaste prevleke za čevlje umijemo z raztopino ene tretjine salmiaka in dveh tretjin vode. Nato jih posušimo. Kapljica jedilnega olja jim ohrani sijaj.

Dežnik najprej otresemo, nato ga napolnimo razprostremo in pustimo, da se posuši. Če dežnik preveč napnemo, trpijo pri tem šivi in blago. Umazanijo takoj umijemo. Ogrodje, ki nam rjavi, namažemo, ko je dežnik suh, narahlo s petrolejem ali strojnim oljem; pustimo nekaj časa, da učinkuje, nato obrišemo. Seveda moramo paziti, da blago ne dobi madežev, ki se ne dajo popolnoma odstraniti. Ročaj poliramo z mehko krpo. Šele ko je dežnik popolnoma suh, ga zložimo in stavimo v tulec. Podobno ravnamo tudi z drugimi predmeti, ki nam jih je namočil dež. Važno je pravilno sušenje.

PRAKTIČNI NASVET

Iz limon in pomaranč iztisnemo več soka, če jih pred uporabo dobro pregnetemo in jih povaljamo na trdi mizi ter jih damo za nekaj časa v mlačno vodo.

»Napake bodo, to je res, a manjše. Če bomo šli kdaj malo preveč na levo, bomo pa nato krenili bolj na desno. To se bo zravnilo!«

Dušan je obmolnil. Skrajna napetost mu je hromila bistrino in naglico utemeljevanja. Igor pa je naglo nadaljeval:

»Odlaganje bo pa laže. Namesto, da bi pošiljali zemljo v jašek, jo bomo nabijali v opuščeni rov. Takoj je treba zamašiti samo tisti del pri drogu, preostalo pa bo skaldišče za na novo izkopano zemljo.«

To je bilo privlačno. Res bi bilo tako mnogo laže. Štefan in Dušan sta to dobro vedela. Toda Dušan je odkril novo slabo točko:

»To bi bilo samo za nekaj časa, dokler bi ne bil opuščeni rov popolnoma zasut. Toda kopali bi mnogo več. Transport z vrvmi pa bi bil na ovinku — nemogoč.«

Igor je to vedel, toda bil je pripravljen na ta pomislek:

»Kretnika na ovinek, pa bo šlo!«

To je bila obema dobra misel. Vendar se zaradi smeri Dušan nikakor ni mogel vdati. Iz prakse v stroki je vedel, kaj pomeni kopanje na slepo; to je tisočkrat huje ko tavanje v megli. Na nočnem pohodu čez neznan pokrajino se ravnaš po zvezdah. V megli ali gluhi noči sredi gozdov si pomagaš z mahom na severni strani dreves. V ovinkastem rovu pa nimaš ničesar. Še bolj pa je Dušana mučilo nekaj drugega:

»Drog se bo v kratkem podrl. In takrat nas bodo odkrili: Zato pravim, da je edini izhod takojšnji beg.«

Igor je vedel, da je z drogom najteže. Trudil se je, da bi bil tu čimbolj prepričljiv. Ko je dopoldne govoril z Ljubom, so temu kar zatrepetale obrvi, brž ko je pogovor nanesel na drog. Delala sta se sicer, kakor da nagnjeni drog ne pomeni nič posebnega, vendar je bilo Igorju očito, da se teleskopci droga še močneje boje ko nekdanj jasne noči. Igor je sedaj govoril o drogu kot o manjvrednem sovražniku. Skrbno skrivajoč svoj lastni nemir, je hotel razbiti Dušanov strah:

»Drog bo padel. Toda nekaj časa ga bo žica še držala. Do prihodnje nevihte ne bo padel. In nevihte so tu vsaka dva meseca. Do takrat pa, mislim, nas ne bo več v kampu, kaj?«

Živo in vprašujoče je pogledal Dušana. Posmeh je bil v njegovem glasu.

Nato pa se je naglo zresnil in pristavil:

»Vrhu tega pa lahko drog utrdimo!«

In začel je govoriti o tem, kako se da od znotraj močno zasuti in zabiti ves prostor okrog droga. Poudarjal je, da se da to napraviti tudi od zunaj; kjer je gotovo ob drogu nastala luknja, ki se iz kampa ne vidi. Treba je vtihotapiti nekaj naših dobrih med pulivce. Marešalo Milochi je že začel izbirati pulivce za travnati pas. Igor je opozoril na to, da bi ne bili prepozni.

»Če bi drog po tej nevihti moral pasti, potem bi že padel,« je končno rekel z zagrizenostjo, prepričanostjo in občutkom moči.

Dušanu je pričelo zmanjkovati ugovorov. Na dnu svojega obupa je bil bister. Igorjeva trdnost in prepričanost je le vlivala zaupanje. Dušan ga je spet ošinil z orosenimi očmi, v katerih je bil rahel ogenj. Hkrati pa se mu je vrivala druga misel: da ima sam pravzaprav vse, kar je potrebno za teleskop, samo zadnje, odločilno mu manjka, namreč mir in z njim sposobnost analize v obupnem položaju. Brez tega pa ni preudarne, nagle odločitve. »Če se začneš jeziti in obupavati, si že izgubil bitko,« je premišljeval. »Morda pa je Igorju laže, ker ni garal v teleskopu kakor midva z Gatom. Morda prav zato laže bolj mirno presoja in ga udarci ne potlačijo.« — — — Naglas pa je rekel, da so zaradi teleskopa tudi s teleskopci težave.

Igor ga je z očitkom pogledal. Dušan je bilo takoj žal, da je to sploh zinil. Vedel je, da je tudi to njihova rana, toda ena najlažjih. Sam je pred nekaj urami videl, kako se je gručica teleskopcev zbirala v bližini droga, kako so buljili med žice, kjer je bila tanka streha ruše, in zarotniško stiskali glave skupaj. Mimo je tedaj prišel Igor in jim ostro dejal, naj gredo narazen in naj se ne prikažejo več v bližini droga. »Ali vas bomo naučili discipline ali

ne?« je oštel Petra. — Zato se je Dušan takoj popravil: »Nestrpni so. Saj sem jih tudi jaz že razganjal. Zdaj je to v redu.«

»Samo Vanek je rekel, da je škoda truda in da ne gre več noter. Noben drug!« je poudaril Igor.

»Vanek ima hudo bolnega brata. Prej je bil boljši,« je dodal Štefan.

»Bomo brez njega! Molčal pa bo!« je rekel Igor.

»Pa Gatovi prividi?« je vprašal Dušan in nadaljeval: »Z drugimi se nekaj zmešiš in veš, da bo to držalo, pri njem pa nikdar nisi na jasnem, kaj bo napravil!«

»Nismo vsi po enem kopitu,« ga je zavrnil Štefan z rahlim očitkom. »Toda kaj bi mi brez Gatov? Odkrito vama povem: pol manj bi izkopali brez njega. — Zdaj so mu pa živci odpovedali. Bom že jaz skrbel zanj. Z njim bo v redu.«

»Razumem. Revolucionar iz ljudstva.«

»Pa ja. On nima za sabo deset let partijske discipline kakor ti ali Igor.«

Potem se je Štefan nagnil k Igorju, kot da mu poroča:

»Dogovorili smo se, da bo Gato nekaj dni samo ležal in počival. Polo mu nosi hrano in umiva gaveto. Zdaj se mu več ne vsiljuje padajoči drog. Samo kadar ga vidi, ga spet zazebe. Videti ga ne sme — — — V nekaj dneh bo dober. Ne smemo pa mu povedati ničesar, kar bi ga spet vznemirilo.

(Se nadaljuje)

Skrbimo za pravilno sestavljeno zeleno krmo

Najvažnejše sestavine krmnih rastlin in krmil za živino so beljakovine in škrobne enote. Iz njih ustvarja govedo meso in mleko. Koliko mesa in mleka pa govedo iz predložene krme lahko ustvari, je odvisno od razmerja beljakovin do škrobnih enot v krmi. Za golo vzdrževalno krmo, s katero krava pravzaprav ne more dati mleka, so beljakovine do škrobnih enot lahko v razmerju 1:10. Pet sto kg težka krava potrebuje 30 dkg prebavljivih beljakovin in 3 škrobne enote v vzdrževalni krmi. Razmerje 1:10 odgovarja tudi za vole, ki delajo. Za mlado rastočo živino do 1 leta starosti je potrebno več beljakovin in morajo biti do škrobnih enot v razmerju 1:6. V drugem letu starosti potrebuje mlada živina manj beljakovin in ji zadostuje razmerje 1:8. V teh mejah se suče tudi razmerje za pitovne živali.

Pri visokobredih telicah in kravah pričnejo naraščati potrebe po beljakovinah. Več daje krava mleka, ožje mora biti razmerje beljakovin do škrobnih enot. Do čim kravi, ki daje 10 litrov mleka dnevno, še odgovarja krma, v kateri je sedemkrat toliko škrobnih enot kot beljakovin, mora dobiti krava z 20 litri mleka krmo, kjer je samo še šestkrat toliko škrobnih enot kot beljakovin.

Vzemimo, da damo kravi, ki je dajala po 10 l mleka na dan, sedaj 50 kg mlade zelene lucerne. S tem dobi dnevno ca. 1.8 kg beljakovin in 5 škrobnih enot. Za 5 škrobnih enot da krava kvečjemu 8 litrov mleka, pri tem pa gre takorekoč skozi vamp v nič več ko 1 kg beljakovin. — Druga krava pa se sedaj pase in požre pri tem ca. 80 kg trave, za kar lahko da 30 l mleka. Ker pa ga je v stanju dati samo 15 l dnevno, gre v zgubo nad 3/4 kg beljakovin in 3 škrobne enote. V obeh primerih vidimo potrat dragocenih beljakovin, ki jih pozimi, v mnogih primerih pa že poleti in v jeseni prične primanjkovati. Ta dva primera pa tudi kažeta, zakaj krave izgubijo mleko, če dobijo v jasli le mlado, močno beljakovinsko lucerno.

Pa pogledajmo še tretji primer, kravo, ki daje 12 l mleka. Po prehodu na zeleno

krmljenje dobi 60 kg mlade zelene rži z grašico, poleg tega pa še 5 kg sena. V tej krmi so beljakovine in škrobne enote v odgovarajočem razmerju, njihova količina pa zadošča, da daje krava lahko 15 l mleka. Iz tega sledi, da moramo pri krmljenju mladih, na beljakovinah bogatih rastlin in pri paši mladih trav živini dodajati še krmo, ki je sicer revnejša na beljakovinah, toda bogatejša na škrobnih enotah. Tako krmo pa predstavljajo pomladi seno, ječmenova in ovsena slama ter koruzna silaža, kjer to še imamo.

Ko zelene rastline dozori oz. ostvari, postane tudi razmerje beljakovin do škrobnih enot ugodnejše. Če ga primerjamo, vidimo, da znaša na pašniku in pri zeleni krmi s travnikov 1:6, pri lucerni 1:3 in pri detelji 1:5. Najpripravnejše zeleno krmljenje tako molzne kot rastne mlade živine je torej paša, kjer le-te manjka, pa zeleno krmljenje trave s travnikov ali deteljnotravne mešanice. Pri neurejenem paš-

nem gospodarstvu, posebej pa pri hlevskem zelenem krmljenju si moramo pomagati s krmnimi mešanicami. Pri tem gre za sestavo takih mešanic, da bodo v njih beljakovine do škrobnih enot v razmerju 1:6 do 7. To razmerje dosežemo, če sejemo mešanice različnih rastlin. Za poletno krmno mešanico pripravne in na beljakovinah bogate rastline so aleksandrinka, njivski bob, njivski grah ali peluška in grašica. Te rastline mešamo z zelenim ovsom ali ječmenom, dodati pa moramo še zelene koruze in sončnic, ki sta revni na beljakovinah. Najcenejšo zeleno krmno mešanico sestavimo iz 6 delov zelene ovs, 2 delov peluške, 1 dela zelene koruze in 1 dela sončnic. Ta mešanica ne bo polegla in je zanjo treba dokupiti takorekoč samo peluško in evtl. sončnice. Razmerje beljakovin do škrobnih enot v tej mešanici odgovarja razmerju v pašni travi s travnikov in v deteljnotravni mešanici. (bl)

Ne zavlačujmo košnje

Dočim so včasih s košnjo sena čakali, da so bili travniki v polnem cvetju, so zdaj tudi pri nas prešli kmetovalci na zgodnjo košnjo. Prav razveseljuje, če tudi letos kljub zakasneli pomladi slišimo, da nameravajo nekateri že v teh dneh pričeti s košnjo.

Pri senu ne gre toliko za količino, ki jo nakosimo in spravimo v skedenj, temveč za njegovo krmilno vrednost in za ceno, po kateri ga pridelamo. Z zgodnjo košnjo dobimo sicer manj sena, vendar je odstotek beljakovin do enakem načinu sušenja v senu od mlade trave lahko še enkrat tako visok kakor pa v senu od ostarele trave. S pozno košnjo bi potemtakem morali doseči vsaj dvakratni pridelek sena, da bi imeli isto količino beljakovin. Ker pa tega nikoli ne dosežemo, povzroči pozna košnja očitno zgubo beljakovin, ki jih pozimi nadomeščamo z oljnimi tropinami, da ne

pride do motenj v molznosti in ravnosti goveje živine. Ne pozabimo, da pridelamo najcenejše beljakovine prav z zgodnjo košnjo sena.

Tudi stroški, ki nastanejo s košnjo, sušenjem in spravilom sena, so pri zgodnji košnji nižji. Za 100 kg beljakovin v senu je ob pridelku 60 q sena na hektar pri zgodnji košnji v povprečju potrebnih 15 vprežnih in 32 ročnih delovnih ur. Če računamo vprežno uro z 10 šil., ročno pa s 5 šil., stane 100 kg beljakovin 310 šil. Ob istem pridelku sena po hektarju pa je pri pozni košnji za 100 kg beljakovin potrebnih 27 vprežnih in 56 ročnih delovnih ur. Beljakovine se s pozno košnjo podražijo na 550 šil. Stroški proizvodnje sena pa bistveno vplivajo na rentabilnost proizvodnje mleka. V senu ostarelih rastlin ni samo manj beljakovin in te niso samo drage, tega sena dobre molznice tudi ne morejo toliko požreti, kolikor ga za proizvodnjo mleka potrebujejo.

Dočim si moramo pri senu od pozne košnje pomagati z dokupom dragih beljakovinskih koncentratov, nam zgodnja košnja daje poceni seno, ki ima dosti beljakovin tudi za dobre molznice.

Pri sušenju sena je važno dvoje: zgodnja košnja in sušenje na sušilih, dokler se ne moremo odločiti za prezračevanje na skednju in siliranje ovenele trave.

Vpliv fosforja na rodovitnost živine

Dr. F. Brunner, Aulendorf, Zapadna Nemčija, je raziskoval vpliv fosforja v zemlji na rejo živine in pri tem ugotovil: Odstotek fosforja v senu je odvisen od časa košnje, od gnojenja s fosforjem in od založenosti fosforja v zemlji. Najbolj vpliva na odstotek fosforja v senu fosfatno gnojenje. Čim manj je fosforja v senu, tem dalj se krave ne pojajo in tem prej postanejo nerodovite. Pri kravah, ki so bile krmljene s krmo, ki je bila bogata na fosforju, je bilo treba umetno oplojevanje manjkrat ponavljati, kakor pri kravah, ki so žrle na fosforju revno krmo.

Poleg gnojenja s fosfati je gnojenje s hlevskim gnojem odstotek fosforja v senu povečalo, dočim ga je gnojenje z gnojnico zmanjšalo.

Lucerna za plemenske svinje

Lucerna je najboljša beljakovinska rastlina. Mnogo beljakovin pa potrebujejo plemenske svinje. Zato ni čudno, če so Amerikanci pričeli pri plemenskih svinjah v poskusih nadomestovati drage beljakovinske koncentrate z lucerninim senom. Dnevni krmni brok z 18 % zrezanega ali zmletega lucerninega sena ni samo cenejši, temveč je v 80 poskusih pokazal prednosti pred vsemi drugimi obroki z enako krmno vrednostjo. Z lucerno krmljene svinje so dale v povprečju 9.83 pujska na gnezdo, ostale svinje pa samo 8.64 pujska. Od svinj, ki so dobivale lucerno, je poginilo manj pujskov kot od ostalih svinj.

O tem poroča angleški list »Agriculture«, ki zaključuje, da ima tudi krmljenje zelene lucerne v krmni mešanici iste, če ne boljše prednosti od drugih mešanic.

Sejev in gnojenje z letali

V Novi Zelandiji služi potrebam kmetijske proizvodnje 250 letal. Z njimi gnojijo polja iz zraka, zatirajo bolezni in škodljivce na rastlinah, sejejo riž in druge rastline in nadzirajo gozdove. Doslej so uporabljali v ta namen stara privatna in vojaška letala. Pred dvema leti pa je dala vlada angleškim tovarnam nalog, da konstruirajo v ta namen posebna letala. Doslej sta izdelani 2 tipi »kmetijskih letal« ki so jih v Angliji preskusili in jih bodo dobavili Novi Zelandiji.

Kako bo s pitanci v letošnjem poletju?

Številni kmetovalci, ki so zaradi težkega vnovčenja in nizke cene v zimskih mesecih ter razmeroma dobre zaloge krompirja vlekli pitanje v spomladanske mesece, že nekaj tednov nestrpnost pričakujejo zboljšanje povpraševanja za prašiči, ki edino utegne popraviti tudi ceno. Zaloga domače krme so pošle in pitanje je postalo drago.

Tržni razvoj zadnjih tednov ni izpolnil pričakovanja, da bo v mesecu maju ponudba pitanih prašičev popustila. Po septembrskem štetju je bilo sicer pričakovati, da se bo povpraševanje po prašičih v letošnji pomladi poživilo, toda prekomerni uvoz prašičev koncem preteklega leta, neugodna pomlad in druge okolnosti so pustile klavnice in zmrzovalnice napolnjene z zimskimi zalogami prašičjega mesa. Do gotove mere pa bo na zastoj v povpraševanju za prašičjim mesom vplivalo tudi zboljšanje kvalitete govejega mesa. V zadnjih mesecih je namreč opaziti, da je med kmečkimi producenti močno prodrlo spoznanje, da je pri goveji živini edino rentabilno pitanje mladih 1½ do 2 leti starih bikcev in telic in da se dosega za nje znatno boljše cena kot za starejše vole, krave in mleko.

Spričo takega položaja je pač upravičeno vprašanje, če se bo v naslednjih tednih in mesecih povpraševanje za pitanci razvijalo tako ugodno kot v preteklem poletju in jeseni. Na to vprašanje je mogoče odgovoriti točno le v toliko, v kolikor so točni podatki štetja in zakola prašičev. Vendar so izkušnje preteklih let pokazale, da je dejanski razvoj zelo sledil pričakovanjem na podlagi teh podatkov.

Zaenkrat več pitancev in manj plemenskih svinj koš lani

Za razvoj ponudbe in povpraševanja, s tem pa tudi cene pitancev v naslednjih mesecih je merodajno število pujskov in plemenskih svinj pri štetju 3. decembra 1955. Pri tem štetju so našli v državi okroglo 1 635 000 pujskov in tekačev. To je najvišje število zadnjih desetih let, ki

prekaša število od 3. 12. 1954 za 1,7 %. Spričo dosedanjega zastoja v povpraševanju ni pretirano, če računamo, da bo od tega števila prišlo ca. 300 000 pitancev šele v prihodnjih 2 mesecih na trg. Njim bodo sledili pitanci, ki so bili mladi v letošnji zimi. Od 261 570 plemenskih svinj dne 3. decembra je med tem časom računati prirastek ca. 1 200 000 pujskov in tekačev. Dobra polovica teh prašičev bo šla v domači zakol, tako da je do konca leta računati s ponudbo nadaljnjih 500 000 pitancev. Od teh bo prišlo na trg ca. 300 000 pitancev že v mesecih avgust—oktober. Od plemenskih svinj je bilo namreč 3. decembra brijih ca. 129 100, ki so do začetka marca prasile.

Prava pitanost bo odločilna za ceno

V primerjavi teh izgledov s ponudbo v poletju 1955, ki je bila posledica števila pujskov, tekačev in plemenskih svinj dne 3. decembra 1954, je poleg porasta pujskov in tekačev za ca. 1,7 % treba upoštevati, da je bilo pri lanskem štetju tudi za 1,7 % manj plemenskih svinj. To obeta — pod pogojem iste zaposlitve prebivalstva kot lani in ugodnega poletja za turizem —, da bo po izpraznitvi zaloga zaklanih prašičev v zmrzovalnicah prišlo v juliju do povpraševanja in cene za pitance, ki ne bosta slabši od lanskih cen.

Podoben razvoj je pričakovati tudi na Koroškem. Tu je bilo 3. decembra 1955 sicer za 6,7 % več pujskov in tekačev in le za 0,4 % manj plemenskih svinj kakor leto poprej, vendar z ozirom na naraščajoči turizem in na pomanjkanje klavnih telet ni v povpraševanju in ceni pričakovati bistvenih razlik od lanskega razvoja. Bolj kot število bosta prav pri nas vplivali na povpraševanje in ceno vrsta in stopnja pitanosti. Dolgi ca. 90 kg težki pitanci z mesnatimi pleči in stegni, ki so bili hitro pitani in ki imajo zaradi tega mehko, nežno meso, bodo bolj zahtevani kakor navadni počasno pitani kratki prašiči.

Blaž Singer

ZVEZA SLOVENSkih ZADRUG svetuje

Kako bomo mlatili?

Ne smete se čuditi, če bomo posegli v naših nasvetih malo naprej in vas že sedaj seznanili z raznimi vrstami mlatilnic. Res, da nas ločijo še trudapolni meseci od mlačve, toda ker je dobavni rok pri mlatilnicah malo daljši, je prav, da že sedaj posvetimo tem strojem nekaj pozornosti. Ravno na tem področju je dandanes tako mnogovrstna izbira in težko je prikazati vse prednosti posameznih izdelkov.

Samo na kratko bi omenili navadno mlatilnico, ki je prav primerna za male posestnike. Njena zmogljivost na splošno ni velika, saj znaša le od 200 do 300 kg na uro. Odlikuje se pa po tem, da ji zadostuje že motor treh konjskih sil, da zavzame razmeroma malo prostora, da tehtala le 150 kg in je v ceni ugodna. Boljša od te je opremljena že s tresočem, ki loči slamo od žita.

Novejše vrste mlatilnic so v glavnem tehnično mnogo bolj izpopolnjene in pri teh teče žito več ali manj že sortirano v vreče. Pri velikih mlatilnicah gre težnja v smer, povezati mlatilnico s slamoreznic in tako slamo že zrezano spraviti s pomočjo pihalnika na njeno mesto, kar prihrani mnogo prostora v skednju. Višek v razvoju mlatilnic vsekakor predstavlja stroj, ki potrebuje pri obratovanju dobesedno samo enega človeka. Nemci mu zato pravijo »Ein-Mann-Hächselforsch-Anlage«. Človeška sila je tukaj potrebna samo v toliko, kolikor mora polagati snope na te-

koči trak, ki vodi v mlatilnico, vse ostalo opravi stroj sam, ki končno prazno slamo že delno raztrga, jo vodi naprej na slamoreznic, katera jo razreže in nato odpiha, kamor je že potrebno. Vsekakor je taka naprava draga, toda ponekod je mogoče rešiti denarno stran na ta način, da se združi več kmetov in breme razdelijo na več ramen, kar je manj občutljivo.

Za naše razmere pa je najbolj važno, da se delo, ki nam omogoča prodajo čistega žita in s tem zviša dohodek ali izboljša kakovost domače moke, opravi s strojem, ki je kvaliteten in za našega človeka tudi v ceni dosegljiv. Seznanimo se malo поблиže z eno teh srednjih mlatilnic. Leseno ogrodje je solidno in močno. Vsi kovinasti deli so iz kvalitetnega jekla. Dolžina bobna znaša 180 cm, premer pa 38 cm. Dolžina celega stroja je 410 cm, širina pa 260 cm. Za pogon potrebuje motor štirih konjskih sil. Boben napravi 1450 obratov na minuto. Na uro zmlati do 600 kg žita. Zrnje, ki izpada ob bobnu, gre s slamo preko prvega tresočca na drugega z velikim sitom, ki loči zrnje od slame. To pomakne tresoč iz mlatilnice, medtem ko gre zrnje svojo pot naprej proti čistilnemu delu. Na tej poti loči gostejše sito od zrnja tudi že prah in druge manjše smeti, nato zrnje prepotuje še prvo čistilnico in od tam še drugo. Tukaj se dokončno in strogo loči zrnje, tako da dobimo dobro sortirano žito, ki ga ni treba več čistiti.

Wedenig ponovno izvoljen za deželnega glavarja

(Nadaljevanje s 1. strani)

upanje, ki ga je bil deležen že četrtič in peliral na frakcije, da je po volilni borbi potrebno složno sodelovanje vseh za blaginjo dežele. S smotrnim delom bo deželna vlada v prvi vrsti spet skrbela za čim večji gospodarski podvig, za zdravstvo, nadaljnje prizadevanje za šolstvo, socialno oskrbo starih in onemoglih, pospešeno gradnjo stanovanj, dokončno elektrifikacijo vse dežele, za kmetijstvo, za ceste, kulturno in znanstveno delo ter splošno za višjo življenjsko raven vsega prebivalstva.

K šolskemu vprašanju na dvojezičnem ozemlju je izjavil, da je za rešitev te zadeve slej ko prej pristojna zvezna vlada. Dejal je, da bodo v tem vprašanju zaslišani strokovnjaki in zastopniki staršev in pripomnil, da mora vlada zastopati pri reševanju tega problema načelo, da pravica za enega ne bi postala krivica za drugega. V deželi, je dejal, želimo mir, da se bomo lahko popolnoma posvetili gospodarskim, socialnim in kulturnim koristim tudi v jezikovno mešanem ozemlju.

Nato so povzeli besedo zastopniki posameznih frakcij in zavzeli svoje stališče. Za KP je govoril Kazianka, ki je naglasil predvsem nujnost pojačene politike v interesu delovnega ljudstva. Za OVP je govoril dr. Mayrhofer, ki v bistvu ni povedal nič novega, katerega pa so večkrat prekinili z umestnimi medklici. Za FPO je podal izjavo dr. Knaus in dejal, da FPO ne predstavlja kakšne meščanske stranke, temveč da je stranka sredine in hoče biti posrednik med SPO in OVP. Za SPO je govoril Herke, ki je predvsem naglasil kot najvaž-

nejši cilj stranke polno zaposlitev delavcev in preskrbo novih delovnih mest. K šolskemu vprašanju pa je med drugim dejal, da morajo priti pri odločitvi v tej zadevi interesi do besede.

Danes prvo zasedanje novega parlamenta

Zvezni prezident je za danes sklical prvo zasedanje na volitvah dne 13. maja izvoljenega parlamenta, ki se bo sestel, da položi prisego in izvoli svoje predsedstvo. Svojega pravega dela parlament še ne bo mogel začeti, ker doslej še niso uspeli rešiti vprašanje koalicije v bodoči vladi.

V zvezi s prvim zasedanjem parlamenta je bilo zadnje čase mnogo ugibanj. Posebno so se ta vrtela okoli kandidatov za predsedniška mesta in je ostalo do zadnjega negotovo, če bo dr. Hurdes ponovno izvoljen za prvega predsednika. Za primer, da res ne bi prišlo do njegove ponovne izvolitve, so dajali največ izgledov Gschnitzerju in Gorbachu.

Dunaj bo sedež urada za atomsko energijo

V soboto je bilo sporočeno, da so Združene države Amerike pristale na to, da postane Dunaj stalni sedež mednarodnega urada za atomsko energijo. Istočasno so ZDA tudi sporočile, da bodo predlog za imenovanje Dunaja za sedež te oblasti podpirale. O tem so ZDA uradno obvestile avstrijskega veleposlanika v Washingtonu dr. Gruberja.

Prav tako je poslaništvo Sovjetske zveze

IX. zasedanje komisije OZN za statistiko

Nedavno je bilo končano IX. zasedanje komisije OZN za statistiko. Na zasedanju so razpravljali o razvoju mednarodne statistike, o vprašanju definicije in določanja življenjske ravni ter o stanju demografskih statistik. V diskusiji je bilo naglašeno, kako važno je ugotoviti statistični sistem predvsem zaradi vse večje potrebe po čim točnejših statistikah, ki jih zahtevajo nacionalni načrti za ekonomski in družbeni razvoj posameznih držav. Ugotovili so, da bi bilo zelo koristno izvajati posamezna poročila, v katerih bi obdelali osnovne metode za vodenje statistike.

Posebno pozornost pa so posvetili mednarodnim agencijam, ki dajejo državam nasvete v pogledu statistike. Nadalje so zaključili, da pošljejo poročilo generalnemu sekretarju OZN, da stori vse za imenovanje statističnih strokovnjakov, ki bi pod vodstvom urada za statistiko OZN nudili nasvete poedinim državam. Menijo, da bi bilo za začetek dovolj, če bi poslali tri ali štiri strokovnjake na Srednji vzhod in na sedež ekonomske komisije OZN za Latinsko Ameriko, Azijo in Daljni vzhod.

Komisija je prav tako razpravljala o statističnem ugotavljanju življenjske ravni v posameznih deželah. Ugotovili so, da statistični podatki v tem vprašanju ne bi nudili prave slike standarda. Komisija je generalnemu sekretarju priporočila, da v zvezi s specializiranimi agencijami to

vprašanje prouči in ugotovi, kaj bi bilo treba ukreniti, da bi se povečala pomoč posameznim deželam za izboljšanje statistike.

Prihodnje zasedanje komisije za statistiko bo leta 1958. Komisijo OZN za statistiko sestavljajo: Avstralija, Danska, Dominikanska republika, Francija, Holandija, Indija, Jugoslavija, Kanada, Kitajska, Nova Zelandija, Panama, ZDA, ZSSR, Ukrajina in Velika Britanija.

Uradne ure pri koroški deželni vladi

Pri koroški deželni vladi in njej podrejenih uradih so za čas od 2. junija do 10. septembra 1956 določili naslednje uradne ure: Od ponedeljka do četrtega od 7.30 do 12.30 in od 13.30 do 17.00 ure, v petkih pa od 7.30 do 12.30 ter od 13.30 do 16.30 ure.

Poletni vozni red

za železnice, veljaven od 3. junija 1956

Celovec—Pliberk

Odhod iz Celovca: 5.45 (v Wolfsberg), 9.10, 11.10 (v Wolfsberg), 14.00, 16.10 (od 30. junija do 2. septembra; bo vozil samo do Sinče vesi), 18.10, 18.48 (v Wolfsberg).

Odhod iz Pliberka: 5.50, 7.38 (6.00 iz Wolfsberga), 11.15, 14.27 (12.52 iz Wolfsberga), 16.40, 18.31 (16.50 iz Wolfsberga).

Sinča ves—Železna Kapla

Odhod iz Sinče vesi: 6.45, 10.00 14.50, 18.50.

Odhod iz Železne Kaple: 5.15, 10.02, 13.15, 17.20.

Celovec—Področica

Odhod iz Celovca: 6.28 (ob nedeljah in praznikih od 1. VII. do 2. IX.), 7.35, 13.42, 18.30.

Odhod iz Področice: 6.23, 11.10, 16.10, 19.40 (ob nedeljah in praznikih od 1. VII. do 2. IX.).

Beljak—Področica

Odhod iz Beljaka: 1.30 (od 23. VI. do 9. IX.; Jesenice—Beograd), 5.10 (Jesenice—Beograd), 7.44, (Jesenice), 10.25, 13.15 (Jesenice—Split), 13.55, 15.30 (Jesenice—Beograd), 17.21, 17.50 (Jesenice—Beograd), 18.47.

Odhod iz Področice: 4.05 (iz Beograda—Jesenic), 6.05, 6.53, 11.15 (iz Beograda—Jesenic), 11.40, 13.46 (iz Beograda—Jesenic), 16.05 (iz Splita—Jesenic), 17.35, 18.20 (sr., sob., ned., od 30. VI. do 2. IX.), 19.45, 23.40 (iz Beograda—Jesenic).

Celovec—Beljak

Odhod iz Celovca: 3.05, 3.40, 5.25, 6.25, 6.50, 7.33, 8.40, 9.36, 10.10, 10.40, 11.04, 12.23, 13.01, 13.34, 13.45, 14.45, 15.49, 16.07, 17.23, 17.48, 18.34, 19.20, 20.40, 20.50, 22.14, 23.45.

Odhod iz Beljaka: 0.15, 4.40, 4.45, 4.50, 5.30, 6.30, 7.40, 8.35, 10.18, 11.10, 12.10, 12.32, 13.36, 13.57, 14.50, 15.20, 15.55, 17.18, 17.30, 17.46, 18.42, 18.47, 20.52, 21.55, 22.15, 23.48.

Položaj v svetu se izboljšuje

Vseindijski kongres za zaupanjem spremlja najnovejši razvoj mednarodnih dogodkov, ki je rezultat osebnega kontakta in direktnih razgovorov med predstavniki vlad in voditelji nekaterih velikih držav, kakor tudi drugih državnikov, piše v resoluciji, ki jo je sprejel vseindijski kongresni odbor na svojem sestanku v Bombayu. Tak razvoj dogodkov in zboljšanje mednarodnega političnega položaja je koristen, četudi so še vedno ostali nerešeni še nekateri veliki mednarodni problemi, od katerih rešitve je odvisno, ali se bomo izognili ponovnemu svetovnemu spopadu. V zvezi s to resolucijo je indijski minister za notranje zadeve Pandit Pan poudaril važnost sprememb v Sovjetski zvezi po Stali-

novi smrti in izrazil zadovoljstvo zaradi zmanjšanja sovjetskih oboroženih sil. Dejal je, da to pomeni velik korak k sporazumu za svetovno razorožitev. V diskusiji je bivši predstavnik Indije v OZN Krišna Menon med drugim poudaril, da je potrebno, da se Sovjetska zveza in Združene države Amerike zblížata.

Kongresni odbor je prav tako sprejel resolucijo o Goi. V njej poziva »vse civilizirane narode, naj obsodijo politiko in ukrepe portugalske vlade do ljudstva v Goi, a še posebno do političnih jetnikov.« Prav tako poziva, naj nudijo narodi sveta »moralno podporo ljudstvu v portugalskih kolonijah in njihovi borbi za osvoboditev.«

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 19.45, 22.00.

Sobota, 9. junij:

5.50 Kmečka oddaja — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Daljni pisani svet: Nova Zelandija — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 10.00 Gospodinjski magacin — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.30 Pozdrav nate — 17.10 Glasba iz filmov — 18.30 Slovenska oddaja — 19.00 Z glasbo gre vse bolje — 20.10 Za delopust.

Nedelja, 10. junij:

7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.00 15 minut z Mario Andergast in Hans Langom — 8.20 Kmečka oddaja — 9.10 Glasba na pihala — 11.05 Vesele pesmi — veseli zvoki — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Otroški oder — 17.00 Najboljše za vaše goste — 19.00 Športne vesti — 20.15 Kako bi bilo z majhnim izletom?

Ponedeljek, 11. junij:

5.50 Kmečka oddaja — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in objave. Veseli godci in pevci (slov.) — 14.30 Knjižni kotiček — 15.30 Otroška ura — 16.35 Znanje za vse — 18.15 Mladinska oddaja — 18.45 Za našo vas (slov.) — 20.50 Moderna stanovanjska kultura.

Torek, 12. junij:

5.50 Kmečka oddaja — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Zgodovina medicine — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski

ski magacin — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in objave. Solisti pojejo in igrajo: Sonja Draksler, Dušan Pertot, Marijan Lipovšek (slov.) — 15.30 Ženska oddaja — 16.50 Kulturne vesti — 18.40 Oddaja za delavce — 20.10 Dunajski slavnostni teden.

Sreda, 13. junij:

5.50 Kmečka oddaja — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Iz ženskega sveta — 9.00 Pozdrav nate — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in objave. Iz domačih gajev: pred mikrofonom sta mešana zbor iz Kotmare vesi in Bilčova (slov.) — 15.30 Otroška ura — 18.00 Šlagerji — 18.45 Oddaja za naše malčke (slov.) — 20.10 Vabi pošta.

Četrtek, 14. junij:

5.50 Kmečka oddaja — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in objave. Slovenske pesmi in glasba — 15.30 Ženska oddaja — 16.50 Kulturne vesti — 18.30 Govori UNESCO — 18.40 Oddaja za delavce — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 20.10 Trije letni časi hkrati.

Petek, 15. junij:

5.50 Kmečka oddaja — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in objave. Trdi orehi, oddaja ugank (slov.) — 15.30 Otroška ura — 16.35 Znanje za vse — 18.00 Šlagerji — 18.45 Pojeta Franci in Jozi iz Kotmare vesi, harmoniko igra Hanzi iz Št. Janža (slov.) — 20.40 Zvočna igra.

RADIO PROGRAM

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 9. junij:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Za dom in žene — 11.15 Godba na pihala — 11.45 Pojte z nami — otroci! — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.35 Za prijetno razvedrilo — 14.45 Pionirski zbori pojo — 16.00 Koncert po željah — 18.00 Okno v svet — 18.15 Poje ljubljanski komorni zbor — 18.38 Jezikovni pogovori — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 10. junij:

6.00 Pisan glasbeni spored — 9.00 Nedeljsko jutro na vasi (spored narodnih pesmi in napevov) — 12.00 Pogovor s poslušalci — 12.10 Opoldanski glasbeni spored — 13.30 Za našo vas — 14.15 Zeleli ste — poslušajte — 16.45 Vesela medigra — 17.00 Promenadni koncert — 20.00 Večerni operni koncert — 21.00 Športna poročila — 21.15 Popevke in ritmi.

Ponedeljek, 11. junij:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Opoldanski koncertni spored — 11.50 Za dom in žene — 12.00 Pisana vrsta slovenskih narodnih pesmi in domačih poskočnic — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Godba na pihala — 13.35 Za prijetno razvedrilo — 14.40 Zeleli ste — poslušajte — 18.00 Kronika — 18.45 Kulturni obzornik — 20.00 Simfonični koncert.

Torek, 12. junij:

5.00 Pisan spored za jutranjo uro — 7.10 Zabavni zvoki — 8.50 Glasba ne pozna meja — 11.05 Priljubljene popevke in melodije — 12.30 Kmetijski nasveti — 14.30 Gospodinjski omnibus — 14.40 Zeleli ste — poslušajte — 15.35 Za dobro voljo vam igrajo zadovoljni Kranjci — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 18.30 Slovenske umetne poje komorni zbor — 20.00 Poje zbor JNA.

Sreda, 13. junij:

5.00 Pisan spored za jutranjo uro — 7.10 Zabavni zvoki — 11.50 Za dom in žene — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Pred mikrofonom so veseli godci — 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.40 Zeleli ste — poslušajte — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 20.00 R. Wagner: Tristan in Isolda, drugo dejanje — 21.40 Lepe melodije.

Četrtek, 14. junij:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.00 Opoldanski koncertni spored — 11.45 Dober dan, otroci! — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Koncertni valčki — 13.35 Od arije do arije — 14.40 Zeleli ste — poslušajte — 15.35 Domači napevi — 16.20 40 minut z domačimi in inozemskimi solisti — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 15. junij:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.00 30 minut vam igra Kvintet Avsenik in Vaški kvintet — 11.05 Pisana vrsta slovenskih pesmi in napevov — 11.50 Za dom in žene — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.35 Za vsakogar nekaj — 14.40 Zeleli ste — poslušajte — 15.35 Poje mešani zbor — 18.50 Družinski pogovori — 20.00 Glasba narodov sveta.